

BESZÁMOLÓ

**a Bankszövetség 2017. harmadik negyedévi
tevékenységéről**

Budapest, 2017. november

Tartalomjegyzék

I. Vezetői összefoglaló.....	4
II. Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei	9
III. Vállalati üzletág.....	11
Piaci Hitelprogram	12
IV. Lakossági üzletág	12
A Minősített fogyasztóbarát lakáshitel termékkel kapcsolatos fejlemények	13
A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) jövedelmi adatbázisának igénybevételi lehetősége a banki hitelbírálólat során	13
Banki javaslatok a Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) szabályok korszerűsítéséhez	14
V. A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények.....	14
MiFID 2 implementálás	14
Két MBSZ javaslat a Hpt. módosítására.....	15
A felszámolási vagyoneértékesítésről szóló rendelettervezet véleményezése	16
A hitelbiztosítéki nyilvántartással kapcsolatos rendelet-módosítás	16
Az adó-végrehajtási eljárásról szóló törvénytervezet (Avt.) véleményezése	17
Módosító javaslat az ingatlan-nyilvántartási törvényhez.....	17
Az info-törvény módosítás véleményezése	17
A kamarai jogtanácsosi integráció - Az ügyvédi törvényhez kapcsolódó salátatörvény és szabályzatok véleményezése	18
VI. A Magyar Nemzeti Bankkal kapcsolatos fejlemények	19
Az MNB repo piaci munkacsoportjának a tevékenysége	19
ÁÉKBV és ABAK javadalmazási politikával kapcsolatos MNB ajánlások	20
További MNB ajánlások, rendelet és ajánlás tervezetek.....	20
Állásfoglalás kérés a 2017. évi LIII. törvény (Pmt.) egyes rendelkezéseinek értelmezésével kapcsolatban	20
VII. Pénzforgalom.....	21
Az EU Pénzforgalmi irányelvének (PSD2) implementálása.....	21
Az azonnali utalási rendszer (AZUR) projekt fejleményei.....	22
Tájékoztatás az EPC SCTInst rendszerének indulásáról.....	23
TIPS - Az EKB azonnali kiegyenlítési rendszere	23
Bankkártya aktualitások	24
NGM állásfoglalás az on-line számlanyitás kapcsán.....	24
Látogatás az Osztrák Készpénz-logisztikai Centrumba.....	25
Válaszlevél az Igazságügyi Minisztérium csekk-váltó használatával kapcsolatos kérdésére.....	25
VIII. Adózás, számvitel.....	26
Jogszabály tervezetek véleményezése	26
Jogszabály módosítási javaslatok.....	26
Az adójogszabályok értelmezésével kapcsolatos minisztériumi állásfoglalások.....	26
Az IFRS áttérés adózási vonatkozásaival foglalkozó almunkacsoport megalakulása	27
IX. Bankszövetségi fejlemények.....	27
Kommunikációs statisztika és aktualitások	27

Pénz7 – felkészülés a 2017/18-as tanévre	27
A Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság megszűnésével kapcsolatos fejlemények	28
Az előzőekben nem említett munkabizottságok, munkacsoportok.....	28
MELLÉKLET- NEMZETKÖZI KITEKINTÉS: SZABÁLYOZÁS, FELÜGYELET	32
I Globális szabályozás.....	32
I.1 Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB).....	32
I.2 Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS).....	34
II. Európai szabályozás	36
II.1 Általános környezet - Juncker beszéde az unió állapotáról	36
II.2 Egységes Európai szabálykönyv: A novemberi kockázatcsökkentő csomaggal (RRP) kapcsolatos fejlemények	37
II.3 Bankunió.....	37
II.4 A Tőkepiaci Unió (CMU)	38
II.5 Az Európai Bizottság javaslata egy kiberbiztonsági rendeletrre	41
II.6 Az EBA és az ESAs harmadik negyedévben megjelent lényeges dokumentumai	41

I. Vezetői összefoglaló

2017 harmadik negyedévében - **a korábban kirajzolódó trendnek megfelelően - gyorsuló ütemben bővült a világgazdaság.** Az IMF októberben 0,1 százalékponttal emelte a globális GDP-re vonatkozó két éves előrejelzését (2017-re 3,6%, 2018-ra 3,7%). A növekedés globális gyorsulásához ismét az EU, Japán, a feltörekvő ázsiai és európai országok (ideértve Oroszországot) járultak hozzá, míg a nagy angolszász gazdaságok változatlanul fékező erőként hatottak. A globális gazdaság fellendülése főként ciklikus tényezőknek köszönhető, leginkább az ipari kibocsátás, a beruházás és a kereskedelem jó teljesítményén alapul, de az üzleti és fogyasztói bizalmi mutatók is tovább javultak. A növekedési mutatók országonként nagyon eltérnek, elsősorban a fő nyersanyag és energiahordozó exportálók gyengélkednek. A fejlett gazdaságokban a célszinttől elmaradó infláció, a politikai bizonytalanságok és a geopolitikai feszültségek számottevő növekedési kockázatot rejtnek.

Az *USA gazdasága* a második negyedéves 2,1%-os növekedéshez mérten tized százalékponttal gyorsulhat, de középtávon - a gazdaságpolitikai bizonytalanság és a Fed kamatpolitikájával kapcsolatos várakozások miatt - jelentősek a lefelé mutató kockázatok.

Az *Európai Unió gazdasága* az előző negyedévhez hasonlóan valamelyest gyorsul. Az euró övezetet továbbra is laza monetáris kondíciók jellemzik. A legnagyobb problémát - a korábbiakhoz hasonlóan - a beruházási tevékenység alacsony szintje jelenti. A legutóbbi választási eredmények (Németország, Ausztria, Csehország), illetve a katalán szeparatista törekvések miatt összességében nagyobb az unió jövőjével kapcsolatos politikai bizonytalanság. A növekedésre a Brexit tárgyalások vontatott üteme is fékezőleg hathat.

A *japán gazdaság* második negyedéves kiugró bővülését követően a szakértők korrekciót várnak, míg *Kína* esetében a gazdaságpolitika még számos tartalékkal rendelkezik a lassulás elnyújtására, egy „kemény landolás” elkerülésére. *Oroszországban* folytatódott a stabilizáció, de a növekedés továbbra is törékeny.

A harmadik negyedév első két hónapjában **a magyar gazdaság kilátásai reál gazdasági értelemben tovább javultak**, döntően a számunkra meghatározó európai és német konjunktúra élénkülésének köszönhetően. Szakértői becslések alapján **a GDP növekedése az idén akár a 4%-ot is elérheti.** A harmadik negyedév tényadatai egyelőre nem ismertek, de a GDP komponensek rendelkezésre álló adatai mind bizakodásra adnak okot. Az ipar és az építőipar növekedése gyorsul, **a beruházások** fellendülése döntő mértékben járulhat hozzá a GDP növekedéséhez. Az előzetesen megjelent havi kiskereskedelmi adatok tükrében **a fogyasztás** jelentősebb gyorsulása - az igen jelentős reálbér növekedés ellenére - még várat magára. A munkaerőpiacon a foglalkoztatás bővülés üteme továbbra is számottevő, a munkaerő kínálat elégtelensége egyre több ágazatban korlátot jelent, így a bérdinamika is magas lehet. Az **infláció éves üteme** gyorsuló (szeptemberben 2,5%), de még mindig elmarad a 3%-os céltől. Az **egyensúlyi mutatókat** tekintve a költségvetés az előző év azonos időszakához képest kedvezőtlenebb, de az év végére tervezett 2,4%-os GDP arányos hiány, illetve az uniós szabályok miatt teljesítendő 73%-os GDP arányos államadósság - az EXIM adósság beszámítása nélkül - teljesíthetőnek látszik. A belső kereslet erős növekedése miatt 2017 végére a folyó fizetési mérleg többletének mérséklődése várható. A Magyar Nemzeti Bank nem változtatott monetáris politikáján, az euró-forint árfolyam a korábbinál erősebb szinteken, viszonylag szűk (302-312 közötti) sávban mozgott.

A harmadik negyedév első két hónapjában **a hitelintézetek összesített mérlegfőösszege 0,7%-kal** (244 milliárd forinttal) **nőtt.** A **forrás oldalon** a fontosabb állományok mind növekedtek, vagy lényegében stagnáltak. A **teljes bruttó betétállomány** 269 milliárd forinttal (1,2%-kal) bővült. Az első félévi jelentős növekedést követően július-augusztusban nem változott **a háztartási betétállomány** összege, míg **a nem pénzügyi vállalatok betéteinek** volumene az első félévit meghaladóan (3,6%-kal) emelkedett. Folytatódott a betétállomány futamidejének rövidülése. Az **eszközállományon** belül a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok mérsékelt csökkenésén kívül minden más fontosabb

eszköztípus állománya emelkedett. A *nettó hitelállomány* a nyár utolsó két hónapjában visszafogottan - csupán 0,8%-kal (140 milliárd forinttal) - bővült. A hitelek bruttó értéke még kevésbé nőtt, amit az *értékvesztések* (39 milliárd forintos) *visszaírása*, illetve kisebb mértékben az *értékelési különbség* értéknövelő hatása okozott. A *háztartási hitelek* bruttó értéke csak mérsékelten emelkedett, a nem pénzügyi vállalatok bruttó hitelállományának bővülése - 0,3% (27 milliárd forint) - jelentősen visszaesett a második negyedéves 5%-ot meghaladó növekedéshez képest.

A hitelintézeti szektor *nettó hitel/betét mutatója* 103% - bankközi hitelállományok nélkül számítva 88,1% - volt.

A július-augusztusi *eredmény* arányaiban elmaradt a második negyedévitől, de így is megközelítette a 89 milliárd forintot. Ezzel a bankszektor az első nyolc hónapban 12,81% tőkearányos és 1,39% eszközárányos megtérülést ért el. Az egyedi tételek nélkül számítva hozzávetőleg a nominális érték 60 százaléka lenne a tőke- illetve az eszközárányos megtérülés.

A nyár utolsó két hónapjában a kamateredmények arányaiban nem változtak az előző negyedévekhez képest. Folytatódott a díj- és jutalék eredmények mérsékelt javulása, a pénzügyi tevékenység eredménye ugyanakkor enyhén romlott, az általános költségek a korábbi szinten maradtak.

Az MNB ***Piaci Hitelprogram*** második szakaszában júliusban meghirdetett tenderen a bankok közel 230 milliárd forintra emelték az idei évre vonatkozó hitelezési vállalásaikat, ami a fennálló kkv-állomány mintegy 6%-a, és a vállalati hitelezés további kedvező alakulását vetíti előre.

A nyáron folytatódtak a ***Minősített fogyasztóbarát lakáshitel (MFL) termékekkel*** kapcsolatos munkálatok: az MNB által üzemeltetett honlapon kiépítendő ***banki ajánlatokat összehasonlító kalkulátor***, valamint ***az egyes bankok ajánlatait meghatározó***, bankok által fejlesztendő ***scriptek*** fejlesztése és tesztelése. Ennek során több operációs és jogi bizonytalanság került napvilágra, amelyek tisztázására augusztus végén levélben kerestük meg a jegybankot. Kértük, hogy a pályázati kiírásban szereplő kamat meghatározási határidőt 2 napról 15 napra terjessze ki az MNB, valamint, hogy a kötelező érvényű ajánlat kiadása, módosítása és érvénytelenítése során alkalmazandó szabályokra vonatkozó jogi nyilatkozatot a jegybank által üzemeltetett „MFL weboldalon” kelljen szerepeltetni. Ezen túl módosításokat kértünk a pályázati kiíráshoz mellékletként csatolt kötelező ajánlati mintában, valamint az összehasonlító kalkulátor és a banki alkalmazások feltöltésére szolgáló oldalakon szereplő jogi nyilatkozatokban. Az MNB a kalkulátor szeptember eleji indulásáig a banki kéréseknek megfelelően több ponton módosította a szóban forgó honlapon lévő jogi nyilatkozatokat. Szakértői szinten jelezték, hogy ***meg kívánják hosszabbítani a kamatjegyzéssel kapcsolatos periódust*** (2-ről 10 vagy 15 napra), és indítványozták ***a pályázati kiírást érintő módosítások hatálybalépésének a gyorsított*** (60 nap helyett 1-5 nap) ***bevezetését***.

A Minősített fogyasztóbarát lakáshitel termék kidolgozása során felmerült, hogy egy ***központi - adóhatósági adatokon alapuló - adatbázissal*** enyhíteni lehetne az ügyfelek valós jövedelmi helyzetét érintő információs aszimmetriát, illetve ***automatizálni, gyorsítani lehetne a hitelbírálati folyamatot***. Az adóbevallásokon alapuló adatbázis lehetséges tartalmáról folytatott egyeztetések során kiderült, hogy a banki igények jóval szélesebbek az MNB által vélelmezettnél, és a bankok a lakáshiteleken túl minden hiteltermék elbírálásánál igényelnék a NAV adatbázishoz való hozzáférést. Az eddig körvonalazódó megoldás szerint az adatbázis természetes személyek éves SZJA bevallásának adataira terjedne ki, a BISZ Zrt.-t bevonnák a NAV és a bankok közötti adatáramoltatás lebonyolításába, és az adatlekéréshez való hozzájárulását az ügyfél a hitelező banknál adhatná meg. A rendszer megvalósíthatóságáról ebben a fázisban az MNB tárgyal a NAV-val.

A ***Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) szabályok korszerűsítésére*** kidolgozott banki javaslatok szintén a lakáshitelezés ösztönzését, feltételeinek javítását szolgálják. A jogalkotókhöz eljuttatott, a lakáshitelezésben jelentős szerepet játszó bankok tapasztalatai alapján összeállított

csomag részben **a támogatások igénybevételét nehezítő/gátló jogszabályi előírások oldását**, részben **a bonyolult hitelkérelmi ügyintézés egyszerűsítését** célozza.

A MiFID 2 implementálása kapcsán kiemelten fontos az MNB arra vonatkozó állásfoglalása, hogy az **ÁKK által** az elsődleges állampapír forgalmazóknak **fizetett díjak nem tartoznak** a MiFID 2 és a Bszt. **ösztönzőket szabályozó rendelkezéseinek** hatálya alá. Az irányelv átültetését szolgáló jogalkotási folyamat utolsó lépéseként az MNB **a befektetési szolgáltatásnyújtás egyes személyi feltételeit** szabályozó rendelet tervezetét is elkészítette.

Augusztusban jelent meg az MNB 2017. december 31-től alkalmazandó **ajánlása a speciális hitelezési kitétségek és a spekulatív ingatlanfinanszírozás definiálásáról**, amelynek végső megfogalmazásakor számos bankszövetségi észrevételt figyelembe vett a felügyeleti hatóság.

A harmadik negyedév során több **MNB rendelet illetve ajánlás tervezetet** is véleményeztünk, például az adatszolgáltatási kötelezettségekre, a nyilvánosságra hozatalra, egyes befektetési szolgáltatók javadalmazási politikájára, a hitelkockázat kezelésre, valamint az IFRS 9 értékvesztési előírásainak alkalmazására vonatkozóan.

Ezen túl az MNB - mint felügyeleti hatóság - **állásfoglalását kértük az új pénzügyi törvény** egyes rendelkezéseinek értelmezése kapcsán.

Az **MNB repo piaci munkacsoportjában összeállított kérdőív** az alkalmazni kívánt keretszerződéssel, az alkalmazandó irányadó joggal, valamint a KELER-rel, az ÁKK-val és a piacról adandó jegybanki statisztikákkal kapcsolatos banki álláspontokra kérdezett rá.

A hitelintézeti szektor működési feltételeit érintő jogszabály alkotási munkából **az info-törvény módosítás tervezete** érdemel kiemeltet. Az **információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról** szóló törvény módosítását **az európai unió jog változásai és a jogharmonizációs kötelezettségek** tették szükségessé. A tervezettel kapcsolatban problémát jelent, hogy az info törvény módosításával két európai jogszabály - a személyes adatok kezelésére vonatkozó **rendelet** (GDPR) és egy bünyügyi adatkezelésre vonatkozó **irányelv** - alkalmazását egyidejűleg kívánta megoldani a jogalkotó. Az Igazságügyi Minisztériumnak küldött véleményében a Bankszövetség felhívta a figyelmet arra, hogy **a választott kodifikációs megoldás nem segíti a normavilágosság követelményének érvényesülését**, s a törvény alanyi és tárgyi hatályának megállapítása komoly nehézséget okoz. A tervezet a kötelező adatkezelések tekintetében a rendelettel ellentétes szűkítő szabályozást tartalmaz, s az adatkezelés jogalapjának megfogalmazása sincs összhangban a rendelettel. Az irányelv belső jogba történő átültetésére külön jogszabályt javasoltunk.

A felszámolási eljárásban az adós vagyonának nyilvános értékesítésére vonatkozó rendelkezések módosításáról szóló kormány-rendelet tervezet véleményezése során elértük, hogy a pályázat kiírásánál és az árverés kitűzésénél, illetve a minimálár leszállításánál ne sérüljenek a hitelezői jogok. Ugyancsak a hitelezői érdekek védelmét szolgálja **az ingatlan-nyilvántartási törvényhez** tett módosítási javaslatunk, amely biztosítaná, hogy a zálogjogosult bank értesüljön a hitel biztosítékául szolgáló ingatlan tulajdonos változásáról, ennek eredményeként bejelentesse igényét az új - gazdasági társaság - tulajdonos esetleges felszámolási eljárásában.

A harmadik negyedévben a **hitelbiztosítéki nyilvántartással kapcsolatos rendelet-módosítása** és **az adó-végrehajtási eljárásról szóló törvénytervezet** is napirendre került.

Az ügyvédi tevékenységről szóló törvény hatályba lépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvény „**saláta-törvény**” jelleggel, néhány egyéb jogszabály - így a közjegyzőkről szóló törvény, a bírósági végrehajtási törvény, a hagyatéki eljárásról és a polgári perrendtartásról szóló törvények - nagyobb terjedelmű módosítását is magában foglalja.

Az elmúlt időszakban igen sok munkával járt **a banki jogtanácsosok ügyvédi kamarába történő integrációja**, az **új kamarai szabályzatok** elkészítése, illetve véleményezése.

Az új pénzforgalmi irányelv (PSD2) implementálásában érintett bankszövetségi munkacsoportok (pénzforgalmi, bankkártya, IT biztonsági, SEPA, csalás elleni) értékelték és véleményezték a készülő jogszabályokat, aktív munkával támogatatták a bankok felkészülését. Fontos fejlemény, hogy a számlavezetők és a harmadik fél szolgáltatók közötti **felelősségi viszonyokra** vonatkozó új szabályozást csak legkésőbb 2019. január 1-től kell alkalmazni.

Az elmúlt időszakban befejeződött az **azonnali utalási rendszer (AZUR) projekt** szervezetének fölállítása. Az MBSZ képviselőjének részvételével megalakult a Projekt Irányító Bizottsága (PIB) és kinevezték az országos projekt vezetőjét. A projekt keretében munkacsoportok (banki csatlakozási munkacsoport, szolgáltatási munkacsoport, szabályozási munkacsoport, tájékoztatási munkacsoport) és almunkacsoportok működnek, amelyek megkezdték munkájukat. A projekt előrehaladását tekintve Fontos fejlemény, hogy GIRO Zrt. Igazgatósága jóváhagyta a **központi elszámoló rendszer kiválasztási szempontrendszerét**.

Az **Európai Pénzforgalmi Tanács azonnali fizetési modellje (SCTInst)** 2017. november 21-én kezdi meg működését, közel 600 pénzforgalmi szolgáltató csatlakozásával. Az **új elektronikus euró átutalási rendszer** az induláskor **maximum 15 ezer euró átutalását teszi lehetővé**, a nap minden pillanatában, az év minden napján. Az országokon belüli és határon átnyúló azonnali átutalások eredményeként az átutalt összeg **legfeljebb 10 mp-en belül** a kedvezményezett rendelkezésére áll. Az Európai Központi Bank által üzemeltetett - az euró zóna 19 tagállama banki ügyfelei számára rendelkezésre álló - az **azonnali euró fizetések kiegyenlítését** biztosító szolgáltatás (**TIPS**) 2018 novemberétől működik majd.

A **fintech fejlődés** és a banki **kiberbiztonság** egyre inkább a prudenciális szabályozó hatóságok látóterébe kerül mind globális, mind európai szinten. Ezt mutatja, hogy a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS¹) augusztusban konzultációs dokumentumot tett közzé a fintech pénzügyi szektorra - bankokra és a felügyeletre - gyakorolt hatásáról, míg az Európai Bankhatóság vitaanyagot publikált a fintechről. A banki kiberbiztonság megerősítésének a felügyeleti megközelítéséről a BCBS külön munkaanyagot is készített, az Európai Bizottság pedig - miután Juncker elnök az unió állapotáról tartott beszédében is kitért a kérdésre - javaslatot tett egy kiberbiztonsági rendeletré.

A **globális szabályozás** területén a nemzetközi szabályozási testületek befejezték a **központi szerződő felek helyreállításával és szanálásával** kapcsolatos munkálatokat. A **Pénzügyi Stabilitási Tanács** (FSB²) a G20-ak júliusi csúcstalálkozója előtt ugyancsak véglegesítette a **globális bankok belső teljes veszteségviselő kapacitására (internal TLAC) vonatkozó alapelveket**, valamint a **szanálás alatt álló intézmény pénzügyi infrastruktúrákhoz való hozzáféréseinek a folyamatos biztosításáról** szóló útmutatót. Státuszjelentést készített az **üzletviteli kockázat csökkentéséről, a javadalmazási irányelvek alkalmazásáról, a levelezőbanki tevékenység csökkenésének a kezeléséről**, illetve az **adathiányokhoz kapcsolódó G20 kezdeményezés második szakaszáról**. Az FSB első alkalommal szeptemberben publikálta a **stabil pénzügyi rendszerek működését szabályozó kulcs sztenderdek jegyzékét**.

A **Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság** július elején konzultációt hirdetett a **rövid lejáratú, egyszerű, átlátható és összehasonlítható értékpapírosítás beazonosításáról és jellemzőiről** és ezzel párhuzamosan annak **tőkekövetelményéről**. A BCBS fontos munkaanyagot tett közzé a **szabályozói és a számviteli keretek kölcsönhatásáról**, valamint egy **új együttműködési megállapodást kötött az IFRS Alapítvánnyal**.

¹ Basel Committee on Banking Supervision

² Financial Stability Board: a pénzügyi szabályalkotás legmagasabb nemzetközi testülete

Az **európai szabályozás** fontos fejleménye, hogy az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottsága (ECON) támogatta *a tőkekövetelmény rendelet IFRS 9 áttéréssel és nagykockázatokkal kapcsolatos módosításának*, valamint *a hitelezői hierarchiáról szóló direktíva tervezetnek a soron kívüli tárgyalását*. Ugyanakkor az Európai Bizottság alelnöke, a pénzügyi szabályozásért felelős biztos nem ért egyet *a felülvizsgált kereskedési könyvi szabályozás bevezetésének a bázeli döntésig való elhalasztásával*, valamint *az NSFR szabályozás újbóli megfontolásával*, amit az Európai Bankföderáció kezdeményezett.

A **Tőkepiaci Unió mielőbbi létrehozása** a bankunió kiteljesítése mellett változatlanul **a legfontosabb célkitűzés**. Ennek jegyében kiemelt jelentőséget tulajdonítanak a *nemteljesítő hitelek kezelésének*, amelyre a Tanács *cselekvési tervet* dolgozott ki, míg a Bizottság konzultációt folytatott *a nemteljesítő hitelek és a problémás eszközök másodlagos piacának a fejlesztéséről és a biztosított hitelezők védelméről*. A Tőkepiaci Unió erősebb és integráltabb európai pénzügyi felügyeletének a megteremtése érdekében a Bizottság *az európai felügyeleti struktúra reformjára* is javaslatot tett. A fontos események sorában az is említést érdemel, hogy *az Európai Parlament saját kezdeményezésű jelentést fogadott el a fedezett kötvények páneurópai keretének a létrehozásáról*; hogy *a parlamenti jelentéstevő benyújtotta előzetes jelentését a Bizottság csődszabályozási (fizetéseképtelenség, átstrukturálás, második esély) irányelvéhez*; valamint, hogy az Európai Bankhatóság konzultációt hirdetett *az értékpapírosítás során végrehajtott szignifikáns kockázat átruházásról*.

II. Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei

2017 harmadik negyedévében **a korábban kirajzolódó trendnek megfelelően - gyorsuló ütemben - bővült a világgazdaság. Az IMF** októberben **0,1 százalékponttal emelte a globális GDP-re vonatkozó két éves előrejelzését** (2017-re 3,6%, 2018-ra 3,7%).

A növekedés globális gyorsulásához ismét az EU, Japán, a feltörekvő ázsiai és európai országok (ideértve Oroszországot) járultak hozzá, míg a nagy angolszász gazdaságok továbbra is átlag alatti növekedéssel, fékező erőként hatottak.

A globális gazdaság **fellendülése** elsősorban **ciklikus tényezőknek** köszönhető, jelenleg leginkább az ipari kibocsátás, a beruházás és a kereskedelem jó teljesítményén alapul, valamint az üzleti és fogyasztói bizalmi mutatók is tovább javultak. A felépülés azonban még nem teljes körű, a növekedési mutatók országonként nagyon változatosak, elsősorban a fő nyersanyag és energiahordozó exportálók gyengélkednek. A fejlett gazdaságokban a célszinttől elmaradó infláció, a politikai bizonytalanságok és a geopolitikai feszültségek számottevő növekedési kockázatot jelentenek.

Az USA gazdasága a második negyedéves **2,1%-os év/év növekedéshez mérten tized százalékpontos mértékkel gyorsulhat**, de középtávon - a gazdaságpolitikai bizonytalanság és a Fed kamatpolitikájával kapcsolatos várakozások miatt - jelentősek a lefelé mutató kockázatok. A munkaerőpiac továbbra is szilárd, a 4,4%-os munkanélküliségi rátával gyakorlatilag megvalósul a teljes foglalkoztatás. A fogyasztást az elkölthető jövedelmek stabil emelkedése támogatja. Az inflációs- és bérnyomás hiánya bizonytalanná teheti, hogy a Fed még az idén tovább emeli a kamatokat. A legnagyobb kockázatot a Trump adminisztráció gazdaság és kereskedelem politikai intézkedéseivel kapcsolatos várakozások okozzák; valódi mélyreható intézkedéseket eddig még nem sikerült bevezetni.

Az Európai Unió gazdaságának fejlődése is a megelőző negyedéves mederben folyik, az USA növekedési ütemét némileg meghaladva, **tovább gyorsul**. A növekedés támogatására az euró övezetet továbbra is laza monetáris kondíciók jellemzik. Az EU gazdasági fejlődésével kapcsolatos legnagyobb probléma - a korábbiakhoz hasonlóan - a beruházási tevékenység alacsony szintje. Bár a radikális erőknél sikerült némi teret nyerni az európai államok parlamentjeiben (Németország, Ausztria, Csehország), de a politikai egyensúlyban mélyreható változások nem láthatóak. Ugyanakkor a katalán szeparatista törekvések miatt más tagországokban is növekedtek a kisebbségi függetlenedési mozgalmak erősödésével kapcsolatos félelmek, s összességében nagyobb az unió jövőjével kapcsolatos politikai bizonytalanság. A növekedésre a Brexit tárgyalások vontatott üteme is fékezőleg hathat.

A japán gazdaság második negyedéves kiugró (éves szinten 4%-os) bővülését követően a szakértők korrekciót várnak, míg **Kína** esetében a gazdaságpolitika még számos tartalékkal rendelkezik a lassulás elnyújtására, s így egy „kemény landolás” elkerülésére. **Oroszországban** folytatódott a stabilizáció, azonban törekény a növekedés.

A harmadik negyedév első két hónapjában a magyar gazdaság kilátásai reálgazdasági értelemben tovább javultak a megelőző negyedévi állapothoz képest, döntően a számunkra meghatározó európai és német konjunktúra élénkülésének köszönhetően. A harmadik negyedév tényadatai egyelőre nem ismertek, de a GDP komponensek rendelkezésre álló adatai mind bizakodásra adnak okot. Az építőipar továbbra is igen jelentősen bővül (júliusban illetve-augusztusban 22,7 és 36,8%-kal, míg az ipari termelés a nyár első két hónapjának gyengélkedését követően 6,8%-kal ugrott meg.

Az előzetes szakértői várakozások alapján **a beruházások fellendülése** döntő mértékben járulhat hozzá a GDP növekedéséhez. A tavaly elkezdett lakás- és irodaépítések átadása a második félévtől esedékes. A beruházások élénküléséhez a már megjelenő EU-transzferek is hozzájárultak, az állami beruházások felfutása a közeljövőben várható. A versenyszféra beruházásait a tartósan alacsony kamatkörnyezet, az alacsonyabb társasági adó és szociális hozzájárulás, valamint - paradox módon - a szinte minden ágazatban megjelenő munkaerőhiány és bérköltség emelkedés is támogatja, mivel a vállalatokat termelékenység- és hatékonyságnövelő beruházásokra kényszeríti. A beruházások

meredek felfutásának hatásait azonban ellensúlyozza a beruházások magas importigénye, **így a külkereskedelmi többlet várható csökkenése némileg fékezi a gazdaság növekedését.**

Az előzetesen megjelent **havi kiskereskedelmi adatok** (a negyedév egyes hónapjaiban 5,2%, 4,2% és 4,6%) **a fogyasztás némi gyorsulására utalnak.** A külkereskedelem az élénkülő belső kereslet és a fent említett beruházási folyamatok hatására negatívan járulhat hozzá a növekedéshez, csakúgy, mint a készletállomány leépülése. A fogyasztás jelentősebb gyorsulása - az **igen jelentős reálbér növekedés** ellenére - még várat magára. Az európai gazdasági kilátások szintén kedvezőek, így idén szakértői becslések alapján **a GDP növekedése akár a 4%-ot is elérheti.**

A munkaerőpiacon a **foglalkoztatás bővülés üteme továbbra is számottevő** és ezt immár szinte kizárólagos jelleggel az elsődleges munkaerőpiac állásteremtése vezérli, a közfoglalkoztatásban az utóbbi hónapokban megkezdődött az állomány csökkenése. A munkaerő kínálat elégtelensége egyre több ágazatban korlátot jelenthet, ezért a **bérdinamika is magas** maradhat. A folyamatok alapján az augusztusi 4,2%-os munkanélküliségi ráta év végére további 1-2 százalékponttal csökkenhet, az irányadó foglalkoztatási ráta pedig akár a 70%-ot is elérheti.

Az infláció éves üteme továbbra is elmarad a 3%-os céltől (szeptemberben 2,5%), hullámszásának a hátterében döntően az üzemanyagárak változása áll. A tényleges árnyomásra jobban utaló maginfláció fokozatosan emelkedik, és ugyan csekély mértékben, de szintén elmarad az inflációs céltől. Inflációs nyomás a külső környezetből sem érkezik. Kereslet oldali árnyomás a felgyorsult bérdinamika ellenére - a várakozások szerint - csak fokozatosan épül fel.

Az egyensúlyi mutatókat tekintve a költségvetés az előző év azonos időszakához képest kedvezőtlenebb, amely egyrészt a választás közeledtének, a növekvő szociális transfereknek, a gazdasági stimulációs intézkedéseknek és az EU-s források költségvetési megelőlegezésének tudható be. Az augusztus végi pénzforgalmi hiány 980 milliárd forint, ami a teljes előirányzat 84%-a. Ez az egy évvel korábbi teljesítéssel összevetve emelkedést mutat, azonban a szakértők szerint teljesíthető a kormányzat által tervezett 2,4%-os GDP arányos hiány, illetve év végére elérhető az uniós adósságszabályok miatt teljesítendő 73%-os GDP arányos államadósság, ha nem kell beszámítani az Eurostat által vitatott EXIM adósságot.

A belső kereslet erős növekedése miatt 2017 végére a folyó fizetési mérleg többletének mérséklődése várható, a gyorsított EU-forrásfelhasználás miatt nettó külső finanszírozási képességünk azonban továbbra magas lehet, ami elősegítheti a külföldi adósságállomány gyorsuló leépülését.

A Magyar Nemzeti Bank a korábbi politikát követte, nem változtatott a monetáris kondíciókon. Ennek megfelelően szinten tartotta az irányadó jegybanki kamatrátát, további likviditást szorított ki a három hónapos betéti eszköz állományából (500 milliárd forintról 300 milliárd forintra) és az év végéig végrehajtandó további limitszűkítésről (75 milliárd forint) is döntött. Az euró-forint árfolyam az előző negyedévhez mérten erősebb szinteken, viszonylag szűk (302-312 közötti) sávban mozgott, az időszak végére a forint enyhe gyengülésbe kezdett.

2017 harmadik negyedévének első két hónapjában **a hitelintézetek összesített mérlegfőösszege 0,7%-kal** (244 milliárd forinttal) **növekedett.** Az időszak során a forint mind az euróhoz, mind az egyéb fontosabb devizákhoz képest erősödött, az előbbihez mérten csaknem 1%-ot, utóbbiakhoz mérten (CHF, USD) 5%-ot meghaladón. A forintállományok a második negyedévhez hasonlóan szinten maradtak, míg a devizaállományok forintban kifejezett értéke a forint erősödése ellenére is növekedett.

A forrás oldalon a fontosabb állományok mind növekedtek, vagy lényegében stagnáltak. A **teljes bruttó betétállomány** 269 milliárd forinttal (1,2%-kal) **bővült.** A más bankok által elhelyezett bankközi betétek 1%-kal csökkentek, míg az egyéb betétek 1,6%-kal (310 milliárd forinttal) emelkedtek. Az első félévi jelentős növekedést követően július-augusztusban nem változott a háztartási betétállomány összege. A nem pénzügyi vállalatok betéteinek volumene az első félévit meghaladó mértékben növekedett (3,6%-kal, 246 milliárd forinttal), az egyéb szektorok esetében mérsékelte, 1-2% közötti volt az emelkedés. Folytatódott a betétállomány futamidejének rövidülése, legnagyobb ütemű átrendeződés az éven belüli lekötésekből (-2,6%) volt a látra szóló betétekbe és a

számlapénzekbe, de a hosszú betétek is csaknem hasonló mértékben csökkentek (-1,9%). A bankközi felvett hitelek és a kibocsátott értékpapírok állománya gyakorlatilag stagnált, míg a javuló eredmények miatt a saját tőke állománya csaknem 2%-kal emelkedett.

Az **eszközállományon** belül a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok mérsékelt csökkenésén kívül minden egyéb fontosabb eszköztípus emelkedett, a legjelentősebb mértékben az első félév folyamán folyamatosan csökkenő bankközi betétállomány. A **hitelállomány** a nyár utolsó két hónapjában visszafogottan bővült, a nettó hitelállomány ez idő alatt csupán 0,8%-kal (140 milliárd forinttal) emelkedett, ez – vélhetően a szezonálisból is adódó – jelentős lassulás az év során korábban tapasztalt, a negyedévenkénti 3%-ot is meghaladó dinamikus bővüléshez képest. A hitelek bruttó értéke még kevésbé növekedett (0,5%, 88 milliárd forint), amit ismét az értékvesztések (39 milliárd forint) visszaírása, illetve kisebb mértékben az értékelési különbözet értéknövelő hatása javított. A háztartási hitelek bruttó értéke a második negyedévet meghaladóan, de továbbra is mérsékeltten (0,9%-kal, 50 milliárd forinttal) emelkedett. A nem pénzügyi vállalatok részére nyújtott hitelek bruttó állományának bővülése jelentősen visszaesett a második negyedéves 5%-ot meghaladó növekedéshez képest, a negyedév első két hónapjában csak 0,3% (27 milliárd forint) volt az emelkedés. A növekedés struktúrájának változása ugyanakkor fontos fejlemény: a belföldi vállalatoknak nyújtott hitelek állománya csaknem 2%-kal bővült, míg a külföldi állományok 4,2%-kal csökkentek. Az egyéb szektoroknak - ideértve a bankközi piacot - nyújtott hitelek változása kismértékű, nem gyakorolt érdemi hatást a hitelállományra. A bankközi számla és betétállomány összességében 5%-kal (243 milliárd forinttal) növekedett. Folytatódott az a trend, hogy az önfelfinanszírozási program miatt a jegybanki betétekből kivont eszközök jelentős részét az MNB folyószámlán tartották a bankok, azonban a jegybanknál lévő állományok így is 7,2%-kal (130 milliárd forinttal) csökkentek. Ezzel szemben jelentős mértékben (12,4%-kal, 373 milliárd forinttal) nőtt a más hitelintézetnél elhelyezett állomány, legjelentősebben GMU viszonylatban (20,4%, 297 milliárd forint). A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok a megelőző negyedév végi szinten maradtak, azonban némi átrendeződés történt a hosszú állampapírok irányából a rövid banki és állampapírok felé.

A fenti hatások eredőjeként a hitelintézeti szektor **nettó hitel/betét mutatója 103% volt** (bankközi hitelállományok nélkül 88,1%).

A július-augusztusi **eredményesség** arányaiban elmaradt a második negyedévitől, de így is megközelítette a 89 milliárd forintot. Ezzel a bankszektor az első nyolc hónapban 12,81% tőkearányos és 1,39% eszközarányos megtérülést ért el. Az egyedi tételek nélkül számítva (az időszak 486 milliárd forintos adózás előtti eredményéből az értékvesztés és céltartalék visszaírás miatti javulás összesen 116 milliárd forint, az osztalékbevételek 100 milliárd forint volt) hozzávetőlegesen a nominális érték 60%-ára esne a tőkearányos és az eszközarányos megtérülés.

A nyár utolsó két hónapjában a kamateredmények arányaiban nem változtak a korábbi negyedévekhez képest. Folytatódott a díj- és jutalék eredmények mérsékelt javulása, a pénzügyi tevékenység eredménye ugyanakkor enyhén romlott. Arányosítva az első negyedévihez mérhető, a második negyedévitől jelentősen elmaradó az értékvesztések feloldása (két hónap alatt 20 milliárd forint). Az általános költségek a megelőző negyedévek szintjén maradtak.

III. Vállalati üzletág

A Magyar Nemzeti Bank augusztusi hitelezési jelentése szerint 2017 második negyedévében folytatódott a vállalati hitelezés bővülése, amelynek mértéke tranzakciós alapon 115 milliárd forintot tett ki. Így az elmúlt 12 hónapban a hitelállomány több mint 410 milliárd forinttal emelkedett a tranzakciók eredményeként, ez összesen 7 százalékos növekedést jelent. A vállalati szektorba tartozó, szűken értelmezett kkv-szegmens hitelezése 8,3 százalékkal, míg az önálló vállalkozókkal bővített kkv-szektoré 13%-kal bővült éves összevetésben. A fenti változások alapján kijelenthető, hogy már a teljes vállalati szegmens hitelbővülése is az MNB által kívánatosnak tartott 5–10%-os

sávon belül alakult. A második negyedéves adatok alapján a kkv-hitelezés dinamikája az NHP első negyedév végi lezárását követően, piaci alapon is fenn tudott maradni.

A Hitelezési felmérésre adott banki válaszok alapján a vállalati hitelfeltételek minden vállalati méretkategória esetében enyhültek a második negyedévben. Az enyhülés főként az általános gazdasági kilátások javulásának és a banki verseny fokozódásának köszönhető. 2017 második felére további enyhülést jeleztek előre a bankok, amely elsősorban a felárak mérséklődésében jelentkezhet. A vállalkozások részéről a bankok erősödő hitelkeresletet érzékeltek, elsősorban a rövid futamidejű hitelek iránt, ami várakozásaik szerint 2017 második felében is fennmaradhat.

Az MNB a hitelezési vezetőkkel folytatott személyes interjúi alapján készült összefoglalójában a következőkről számolt be: a Növekedési Hitelprogram jelentős hitelfelvételi aktivitást indított el az elmúlt években, ugyanis a finanszírozók figyelmét a kkv ügyfélkörre irányította. Az NHP kivezetése nem okoz számottevő nehézséget a vállalkozásoknak, főként a kedvező kamatkörnyezetnek és reálgazdasági folyamatoknak köszönhetően. Az NHP kivezetését követően is magas maradt az érdeklődés a fix kamatozású termékek iránt. Az MNB kiemeli, hogy az árversenyen túl kockázati verseny jelei is látszódnak, amely lazuló fedezeti és/vagy önerő követelményekben testesül meg. A kisebb vállalatok esetén növekvő szerepe van az intézményi kezességnek; a garanciaszervezetek a hitelintézetek visszajelzései alapján egyre gyorsabban és rugalmasabban próbálják kielégíteni a piaci igényeket. A projektfinanszírozástól (elsősorban kereskedelmi ingatlanok) egyes szereplők teljesen elzárkóznak, míg mások növekedési lehetőséget látnak benne. A finanszírozók körében általában a lakóingatlan-projektek a legkedveltebbek, amelyeket az iroda- és szállodai projektek követnek.

Piaci Hitelprogram

A piaci alapú hitelezést továbbra is támogatja a jegybank Piaci Hitelprogramja. A program második szakasza keretében 2017. júliusban meghirdetett tenderen a bankok közel 230 milliárd forintra emelték az idei évre vonatkozó hitelezési vállalásaikat, ami a fennálló kkv-állomány mintegy 6%-a, és a vállalati hitelezés további kedvező alakulását vetíti előre. A preferenciális betét maximális bankrendszeri állománya 150 milliárd forinttal bővült, a megemelt preferenciális betét elhelyezésére 2017. augusztustól van a bankoknak lehetősége.

IV. Lakossági üzletág

A Magyar Nemzeti Bank augusztusi hitelezési jelentése szerint 2017 második negyedévében a háztartási hiteltranzakciók értéke 73 milliárd forintot tett ki, az állomány tranzakciós alapon 2,8 százalékkal bővült éves szinten. Az önálló vállalkozók által felvett hiteleket figyelmen kívül hagyva az állományleépülés mindössze 0,6 százalékot tett ki éves alapon. Az új szerződéskötések értéke 350 milliárd forintot tett ki a negyedévben, és éves átlagban 46 százalékkal bővült. A teljes volumenben belül az új lakáshitelek kihelyezése 35 százalékkal, a személyi kölcsönöké 51 százalékkal emelkedett az elmúlt egy évben. A Hitelezési felmérésre adott banki válaszok alapján összességében sem a lakáscélú, sem a fogyasztási hitelfeltételek nem változtak érdemben a negyedév során. A bankok előző időszakhoz képest nagyobb hányada jelezte a lakáshitelek feltételeinek enyhítését az év második felére, amely összefüggésben állhat a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel termékek bevezetésével. Emellett továbbra is a hitelkereslet élénkülését érzékelték a bankok mindkét termék körben, továbbá ennek a folytatódására számítanak a következő fél évben is. A kereslet emelkedését továbbra is támogatja a Családi Otthonteremtési Kedvezmény, és az év második negyedévében a CSOK-hoz volt köthető az új kibocsátású lakáshitel-volumen 16 százaléka. Az új lakáscélú hitelek átlagos teljes hitelköltsége és kamatfelára is csökkent a vizsgált időszakban.

A Minősített fogyasztóbarát lakáshitel termékkel kapcsolatos fejlemények

A nyáron folytatódott a Minősített fogyasztóbarát lakáshitel (MFL) termékekkel kapcsolatban az MNB által üzemeltetett honlapon kiépítendő **banki ajánlatokat összehasonlító kalkulátor**, valamint **az egyes bankok ajánlatait meghatározó**, bankok által fejlesztendő **scriptek** fejlesztése és tesztelése. A termékkel kapcsolatosan banki folyamatok kiépítése során több operációs és jogi bizonytalanság került napvilágra, amelyek tisztázására augusztus végén levélben kerestük meg a jegybankot:

- A pályázati kiírás szerint az egyes konstrukciók vonatkozásában a kamatokat havonta egyszer - a megelőző hónap végét megelőző második napon jegyzett referenciamutató alapján - szükséges meghatározni. Az előírás betartása és informatikai lekövetése az intézmények jelentős részének operációs problémát okoz, illetve nem konzisztens a módosuló Termékismertető jegybanki honlapra történő feltöltésére nyitva álló időtartammal. A problémák kezelésére javasoltuk, hogy a **2 napos határidőt 15 napra** terjessze ki a jegybank.
- Jogi problémát jelentett, hogy a kötelező érvényű ajánlat kiadása, módosítása és érvénytelenítése során alkalmazandó szabályokat - a pályázati kiírásban foglaltak alapján - elegendő lenne feltüntetni a pénzügyi intézmény vonatkozó (például hitelezési) belső szabályzatában. Polgári jogi szempontból ez azt a helyzetet idézné elő, hogy az ügyfélnek adott kötelező érvényű ajánlat visszavonása az ügyfél által meg nem ismerhető belső szabályzat alapján történne, ami az ügyfelek erre vonatkozó külön tájékoztatásának a hiányában kétes jogi helyzetet idézhetne elő. Mivel e felhívás legalkalmasabb csatornája a jegybank által e célra üzemeltetett weboldal, kértük, hogy ott kelljen szerepeltetni ilyen tartalmú jogi nyilatkozatot. Ehhez kapcsolódóan további **módosításokat kértünk a pályázati kiíráshoz mellékletként csatolt kötelező ajánlati mintában**, valamint az összehasonlító kalkulátor és a banki alkalmazások feltöltésére szolgáló oldalakon szereplő **jogi nyilatkozatokban**.

Az MNB a kalkulátor szeptember eleji indulásáig több ponton módosította az érintett honlapon lévő jogi nyilatkozatokat. Ezt követően október első hetében személyes konzultáció keretében egyeztetette a banki szakértőkkel a még fennálló, illetve a kalkulátor alkalmazása során felmerült, a pályázati kiírás követelményeinek eltérő értelmezésekből adódó problémákat, valamint tájékozódott az első értékesítési tapasztalatokról. Az MNB szakértője jelezte, hogy meg kívánják hosszabbítani a kamatjegyzéssel kapcsolatos periódust (2-ről 10 vagy 15 napra), és javasolta a pályázati kiírást érintő módosítások hatálybalépésének a gyorsított bevezetését (60 nap helyett 1-5 nap), amennyiben arról konszenzus van az érintett szereplők között. Az MNB felkérésére a banki jogi szakértők javaslatokat tehetnek az MNB weboldalain megjelenő jogi nyilatkozatok tartalmára. A javaslatok összegyűjtése folyamatban van.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) jövedelmi adatbázisának igénybevételi lehetősége a banki hitelbírálat során

A Minősített fogyasztóbarát lakáshitel termék kidolgozása során felmerült, hogy egy **központi** - adóhatósági adatokon alapuló - **adatbázissal enyhíteni lehetne az ügyfelek valós jövedelmi helyzetét érintő információs aszimmetriát, illetve automatizálni, gyorsítani lehetne a hitelbírálati folyamatot**. Ennek érdekében első menetben az MNB állított össze egy az adóbevallásokon alapuló - hitelbírálatot segítő - adatkörre vonatkozó javaslatot, amelyet a Bankszövetség koordinálásban véleményeztek a bankok. Kiderült, hogy a banki igények jóval szélesebbek a jegybank által vélelmezettnél, és a bankok a lakáshiteleken túl minden hiteltermék elbírálásánál igényelnék a NAV adatbázishoz való hozzáférést.

Az írásbeli egyeztetést követően az MNB egy szakmai megbeszélés keretében az alábbi kérdéseket vitatta meg a bankokkal:

- csak természetes személyekre, vagy vállalkozásokra is vonatkozzék az adatbázis? (a fokozatosság jegyében csak a természetes személyekkel indulna a rendszer),

- az ügyfelek éves SZJA bevallásával, vagy - ezen adatbázist kibővítve - a munkáltatók munkavállalóikra vonatkozó adóbevallási adataival induljon a rendszer (az MNB csak az elsőt javasolja, a bankok mindkettőt!),
- kerüljön-e bevonásra a BISZ Zrt. mint a NAV és a bankok közötti adatáramoltatás lebonyolítója? (a bankok ezt támogatták),
- az adatlekérési hozzájárulást az ügyfél a NAV-nál adja meg (ez esetben a hozzájárulása - a későbbi adatlekérésekre is - állandónak tekinthető), vagy a banknál adja meg (e lépése egyszeri és állandó is lehet)? (A bankok ez utóbbit választották, mert így, hozzájárulás megadása esetén, azonnal hozzáférhető lenne az adóadat, és folytatható a hitelbírálat.)

A szóbeli konzultációt követően a bankok - a Bankszövetségen keresztül - számos további, elsősorban adattartalom-bővítési javaslatot juttattak el az MNB-hez. A jegybank ezek mérlegelését követően folytatja megvalósíthatósági tárgyalásait a NAV-val.

Banki javaslatok a Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) szabályok korszerűsítéséhez

Miután értesültünk arról, hogy napirenden van a CSOK szabályozásának módosítása, hasznosnak látszott, hogy a Bankszövetség előzetesen eljuttassa - a CSOK bevezetése óta felgyűlt tapasztalatokon alapuló - javaslatait a jogszabályok előkészítőinek.

Az érintett minisztériumokhoz megküldött levélben mindenekelőtt hangsúlyoztuk a bankszféra elkötelezettségét a konstrukció iránt, mivel az elmúlt időszak lakástranzakcióinak több mint negyede állami támogatások révén, banki közreműködéssel valósult meg. A lakáshitelezésben jelentős szerepet játszó bankok javaslatai alapján összeállított csomag részben **a támogatások igénybevételét nehezítő/gátló jogszabályi előírások oldását**, részben **a bonyolult hitelkérelmi ügyintézés egyszerűsítését célozta**.

- Általános jelleggel javasoltuk, hogy amennyiben állami hatóságtól/hivataltól kellene az igénylőnek beszereznie valamilyen igazolást (például lakcímbeljelentés, köztartozás mentesség), akkor - az ügyfél felhatalmazása (vagy jogszabály) alapján - a bank közvetlenül, elektronikus úton megszerezhesse azt.

Jelzéseink között szerepelt például, hogy

- mérsékelni kellene az előírt társadalombiztosítási jogviszony időtartamát, mert a külföldön - különböző rendszerességgel - munkát vállalók az érvényben lévő követelményt nem tudják teljesíteni,
- méltánytalan az az előírás, amely szerint a korábban igénybevett támogatás levonásra kerül az igénylésből akkor is, ha azt visszafizették,
- ha egymás után több cég közreműködik a lakásépítésben, akkor nem megoldott, hogy mindegyik (és nemcsak az utolsó) számláját fogadhasa be a bank.

A jelentés elkészítéséig még nem kaptunk visszajelzést a készülő szabályozásról, így javaslataink figyelembe vételéről.

V. A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények

MiFID 2 implementálás

- *Állampapír forgalmazási jutalék versus ösztönzők*

Július elején magas szintű találkozót szerveztünk, amelyen az Államadósságkezelő Központ vezérigazgatója, a Befektetési Szolgáltatók Szövetségének elnöke és a Magyar Bankszövetség

főtitkára mellett az ÁKK, a BSZSZ és az MBSZ e témában korábban többször egyeztető szakértői is részt vettek. A felek kifejtették, hogy alapvetően hasonló értelmezésük szerint az ÁKK által az elsődleges állampapír forgalmazóknak fizetett díj nem tartozik a MiFID 2 és a Bszt. ösztönzőket szabályozó rendelkezéseinek hatálya alá. Ugyanakkor az ÁKK képviselői a BSZSZ és az MBSZ által készített szakmai anyag több pontjával nem értettek egyet. A felek az egyeztetések folytatásában állapodtak meg, azzal a céllal, hogy egy olyan egységesen elfogadható értelmezést alakítsanak ki, amellyel az elsődleges forgalmazókat képviselő szakmai szövetségek megkeresik az MNB-t.

Augusztusban szakmai szinten folytatódott az egyeztetés, és körvonalazódott a konkrét szövegjavaslat. Időközben - a bankszövetségi anyag véglegesítését megelőzően – a BAMOSZ a szóban forgó témában, illetve az alapkezelői díjakat érintően hasonló értelmezési kérdéssel kereste meg a jegybankot.

A jegybank szeptember végén Q&A formájában (gyakori kérdések és válaszokban) fogalmazta meg álláspontját. Az ÁKK forgalmazási díjak esetében kimondta, hogy nem tartoznak az ösztönzőkkel kapcsolatos szabályok hatálya alá.

- *Az MNB rendelet tervezete a befektetési szolgáltatásnyújtás egyes személyi feltételeiről*

A MiFID II implementációval kapcsolatos jogalkotási folyamat utolsó fázisaként készítette el az MNB az ügyfeleknek pénzügyi eszközökről, befektetési szolgáltatási tevékenységről vagy kiegészítő szolgáltatásról befektetési tanácsot vagy információt nyújtó természetes személyekre vonatkozó, szakmai képességekre és kompetenciákra vonatkozó követelményekkel kapcsolatos rendelet tervezetét, amelyet szeptember végén küldött meg véleményezésre. Az MNB a tervezetet az **ESMA 2016. márciusban közzétett, az ismeretek és szakértelem értékeléséhez kapcsolódó iránymutatása figyelembevételével** szövegezte. A tervezet három fő részből épül fel. Meghatározza (1) az érintett szolgáltatást nyújtó alkalmazottak **szakmai képességeire és kompetenciáira vonatkozó kritériumokat**, (2) a képességek és kompetenciák biztosítását szolgáló **speciális képzési program részleteit**, valamint (3) **a nyilvántartás-vezetési és együttműködési kötelezettség** szabályait. A jegybank a tervezet véleményezésére egy hónapos konzultációs időszakot biztosított.

Két MBSZ javaslat a Hpt. módosítására

Az egyes törvények biztosítási, illetve pénzforgalmi tárgyú jogharmonizációjával kapcsolatos módosításáról szóló előterjesztés véleményezésének keretében (lásd a VII., pénzforgalmi fejezetet) javaslatot tettünk a Hpt. 108. §, valamint a 141. § és 279. § módosítására:

- *Az Igazgatóság által kötelezően elfogadandó politikák és szabályzatok*

A Hpt. 108.§ (1) bekezdésének jelenlegi szövegezése a 2013/36/EU irányelv alapján került kialakításra, azon a helyen azonban, ahol **az irányelv a „stratégia és politika”** kifejezést használja, **a magyar jog a stratégiák mellett szabályzatokat** említ.

A hatályos Hpt. megfogalmazása szerint a felsorolt témákban (szervezeten belüli feladatok elkülönítése, az összeférhetetlenség megelőzése, a kockázatok vállalása, mérése, kezelése, nyomon követése és mérséklése) nem csak az átfogó stratégiákat, hanem a szabályzatokat is minden esetben a hitelintézet irányítási jogkörrel rendelkező vezető testülete (azaz az igazgatósága) hagyja jóvá. A szervezeten belüli feladatok elkülönítésére és az összeférhetetlenség megelőzésére vonatkozóan a piacon jellemzően nem stratégia, hanem egy-egy megfelelően részletezett szabályzat készül, ezeken a területeken tehát a szabályzat említése indokolt. A kockázatok vállalására, mérésére, kezelésére, nyomon követésére és mérséklésére vonatkozóan azonban a hitelintézetek jellemzően számos különböző célú és tartalmú szabályozót alkotnak. Ezek mélysége az átfogó stratégiáktól, irányelvektől egészen az operatív, ügyviteli eljárásrendekig terjed. Javaslatunk arra irányult, hogy a praktikusság és a szakmaiság erősítése érdekében az igazgatóság kötelezően csak az átfogó stratégiák kapcsán

döntson, és a működési részleteket tartalmazó szabályzatok kapcsán a hitelintézetek maguk állapíthatják meg, hogy azokról (tartalmuktól függően) a belső szervezeti hierarchia mely szintjén kívánnak döntéseket hozni.

Tekintettel arra, hogy a piaci szereplők egy része a jelenlegi szabályozás alapján erre nem látott egyértelműen lehetőséget, a fenti értelmezést tenné egyértelművé az általunk javasolt módosítás.

- *A cégjegyzésre vonatkozó szabályok*

2016. július 1-től változtak az elektronikus aláírásra vonatkozó jogszabályok, amelyek értelmében fontos változás volt, hogy az eIDAS rendelet szerint **jogi személyek számára már nem aláíró, hanem bélyegző tanúsítványok bocsáthatóak ki**, amelyekkel aláírás helyett bélyegzőt tudnak létrehozni. Műszaki értelemben a korábbi és az új tanúsítványok illetve az azokkal létrehozott aláírás/bélyegző megegyeznek.

Az új szabályozás joghatás szempontjából egyenértékűnek tekinti az elektronikus aláírást és az elektronikus bélyegzőt, azaz egy jogi személy képviselőjében minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus bélyegzővel ellátott elektronikus okirat ugyanolyan jogi minősítéssel bír a jogi személyre nézve, mintha azt a cégjegyzési joga keretében írta volna alá a cég képviselője.

A fentiekkel összhangban javasoltuk: a Hpt. cégjegyzésre vonatkozó szabályai (141. § és 279. §) a jogszabályi környezet változására és a technikai fejlődésre tekintettel kerüljenek módosításra oly módon, hogy a hitelintézet elektronikus bélyegzővel ellátott elektronikus okiratban is vállalhasson kötelezettséget, állíthasson ki nyilatkozatokat (például igazolásokat, kimutatásokat, ajánlatokat).

A felszámolási vagyoneértékesítésről szóló rendelettervezet véleményezése

A felszámolási eljárásban az adós vagyonának nyilvános értékesítésére vonatkozó rendelkezések módosításáról szóló kormány-rendelet tervezetét a negyedév során több fordulóban véleményeztük. A tervezet célja a nyilvános értékesítés során alkalmazandó **minimálár meghatározása**, amelyet a Csődtörvény kormányrendeleti szintre utal. Észrevételeinkben a hitelezői választmány, illetőleg a hitelezők (kiemelten az ingatlanra, egyéb vagyontárgyra közhiteles nyilvántartásba bejegyzett zálogjoggal, biztosítéki joggal rendelkezők) képviselőinek a részvételét javasoltuk biztosítani a minimálár meghatározásában, oly módon, hogy előzetes észrevételt tehessenek az értékesítési hirdetmény tervezetére. Ezt az teszi lehetővé, hogy a felszámoló az értékesítési hirdetmény tervezetét a Céglapnyben történő közzétételt megelőzően 15 nappal korábban megküldi a hitelezőknek.

A tervezet újabb változata a hitelezők előzetes értesítésének kötelezettségét csak az 500 millió forint értékhatár feletti vagyontárgyak esetére kívánta biztosítani. Ezen értékhatár alatt a hitelezők csak a Céglapnyből értesülhetnének az értékesítés feltételeiről, így **a pályázat kiírásánál és az árverés kitűzésénél és a minimálár leszállításánál is sérülnének a hitelezői jogok**. Közbenjárásunkra végül eltekintettek az 500 millió forintos alsó küszöb bevezetésétől. Azt a javaslatunkat is elfogadták, amely a minimálár leszállítását a választmány, a hitelezők többsége, vagy - ha van biztosítékkal rendelkező jogosult - a biztosíték jogosultja hozzájárulásához köti. A rendelet a *Magyar közlöny 2017. évi 168. számában* jelent meg 300/2017. (X.17) számon és október 21-től hatályos.

A hitelbiztosítéki nyilvántartással kapcsolatos rendelet-módosítás

A hitelbiztosítéki nyilvántartás részletes szabályait és a közjegyzői díjszabást érintő rendelet módosítások a *hitelbiztosítéki nyilvántartásról szóló 2013. évi CCXXI. törvény (a továbbiakban: Hbnytv.)* 2017. július 1-jével módosuló rendelkezéseinek végrehajtását szolgálják. A törvénymódosítás nyomán bevezetésre kerül **két új hitelbiztosítéki nyilatkozati típus**, a jogszerezési nyilatkozat és a jogutódlás átvezetésére vonatkozó módosító nyilatkozat. Erre figyelemmel rendeleti

szintű módosítások váltak szükségessé. A joggyakorlat visszajelzései alapján a tervezet lehetővé teszi **a ranghely módosítására vonatkozó hitelbiztosítéki nyilatkozat tételét.**

A *hitelbiztosítéki nyilvántartás részletes szabályainak megállapításáról* szóló rendeletet módosító tervezethez pontosító jellegű észrevételeket fűztünk. A HBNY díjfizetéssel kapcsolatban arra tettünk javaslatot, hogy a nagy cégeket érintő összevont előfizetéses-, vagy átalány jellegű díjfizetés is működjön a gyakorlatban. A *hitelbiztosítéki nyilvántartás részletes szabályainak megállapításáról* szóló 18/2014. (III. 13.) KIM rendelet és egyes igazságügyi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 10/2017. (VIII. 11.) IM rendelet augusztus 12-én lépett hatályba.

Az adó-végrehajtási eljárásról szóló törvénytervezet (Avt.) véleményezése

Az új törvény az *adóigazgatási rendtartásról* szóló törvénytervezethez és az *adózás rendjéről* szóló törvénytervezethez kívánta igazítani **az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárások szabályait.** A törvényjavaslat szerint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal végrehajtási tevékenysége kiszélesedik, és az adók módjára behajtandó köztartozásokon kívül **a közigazgatási végrehajtási tevékenység** is a feladatkörébe tartozik. Ezt a törvényt kell majd alkalmazni az állami adó- és vámhatóság, valamint az önkormányzati adóhatóság (a továbbiakban együtt: adóhatóság) által megállapított, nyilvántartott, törvényen alapuló **fizetési kötelezettségek végrehajtása és a végrehajtás során biztosított fizetési kedvezményi eljárás során.** Az adóhatóságokra vonatkozó végrehajtási eljárások szabályai a bírósági végrehajtás szabályaira épülnek: amennyiben az Avt. eltérő rendelkezést nem tartalmaz, úgy a *bírósági végrehajtásról* szóló 1994. évi LIII. törvényt kell mögöttes jogszabályként alkalmazni.

Az NGM részére megküldött észrevételünkben javasoltuk **az elektronikus kapcsolattartás szabályainak pontosítását,** a biztosítási és ideiglenes intézkedések keretében foganatosított végrehajtási cselekmények esetén. Ezen kívül számos további pontosító megjegyzést tettünk, és a zálogjogosult-végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódásával összefüggésben is javaslattal éltünk. A törvényjavaslatot T/17782 számon tárgyalja a Parlament.

Módosító javaslat az ingatlan-nyilvántartási törvényhez

A Földművelésügyi Minisztériumnál javaslatot tettünk az *ingatlan-nyilvántartási törvény* módosítására. Bizonyos típusú visszaélési gyakorlat visszaszorítására kezdeményeztük, hogy **a tulajdonjog bejegyzéséről szóló földhivatali határozatot ne csak az ingatlan tulajdonosa, hanem a zálogjogosult részére is kézbesítsék.** A fedezet-elvonás gyakori esete ugyanis, hogy a magánszemély adós a zálogjoggal terhelt fedezeti ingatlant gazdasági társaság részére értékesíti. A zálogjogosult bank nem értesül a tulajdonosváltásról, és az új gazdasági társaság tulajdonos esetleges felszámolásáról. Így a hitelezői igényét sem tudja bejelenteni a felszámolási eljárásba. A meglévő csódfigyelő rendszerek alkalmazása nem jelent megoldást, mert a zálogjogosult bank nem tudja, hogy mely gazdasági társaság felszámolási eljárás alá kerülését kellene figyelnie.

A jelzálogjog átjegyzésével kapcsolatban további módosítási javaslattal éltünk, s ezen túl kértük, hogy a földhivatalhoz adott állandó meghatalmazást ne kelljen ügynként külön-külön csatolni.

Az info-törvény módosítás véleményezése

Az *információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról* szóló 2011. évi CXII. törvény módosítására **az európai uniós jog változásai és a jogharmonizációs kötelezettségek** miatt van szükség. 2016-ban két, az adatvédelmi jogot átfogóan érintő új uniós jogszabály jelent meg:

- a 2016/679 EU rendelet a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (a mindennapi szóhasználatban GDPR³),
- a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2016/680 európai parlamenti és tanácsi irányelv.

A Rendelet közvetlenül lesz hatályos az EU területén történő adatkezelésre. Az Irányelv hatálya egyes közrendvédelmi-közbiztonsági, bűnüldözési, büntetőeljárású tevékenységet végző szervezetek adatkezelési jogviszonyaira terjed ki, ezzel összefüggésben szükséges az Info-törvény módosítása. A jogalkotó azt a sajátos megoldást választotta, hogy **egyetlen törvénymódosítás**ba illesztette be az Infotv. azon rendelkezéseit, amelyeket a Rendelettel együtt alkalmazni kell, illetve az irányelv implementálása miatt szükséges módosításokat. (A bűnügyi adatkezelésekre az Infotv-t általánosan alkalmazni rendelte, s az Irányelvnek megfelelően módosította azt.)

Az Info-törvény módosításának tervezetét a Bankszövetség adatvédelmi munkacsoportja is megvitatta. Az IM részére elküldött észrevételben felhívtuk a figyelmet arra, hogy **a választott kodifikációs megoldás nem segíti a normavilágosság követelményének érvényesülését**. A szabályozás bonyolultsága miatt a törvény alanyi és tárgyi hatályának megállapítása a gyakorlott jogalkalmazók számára is komoly nehézséget okoz. Az Irányelv belső jogba történő átültetésére külön jogszabályt javasoltunk. Felhívtuk a figyelmet arra, hogy a törvénytervezet a kötelező adatkezelések tekintetében a Rendelettel ellentétes szűkítő szabályozást tartalmaz, és javasoltuk az adatkezelés jogalapjának a Rendelettel összhangban történő megfogalmazását. Elhagyni javasoltuk az elhunyt személyek adataira vonatkozó adatkezeléssel kapcsolatos jogok érvényesítésére vonatkozó szabályozást, valamint több, kodifikációs jellegű és egyéb észrevételt tettünk.

A kamarai jogtanácsosi integráció - Az ügyvédi törvényhez kapcsolódó salátatörvény és szabályzatok véleményezése

Június végén hatályba lépett az *ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény*. Bizonyos rendelkezések csak későbbi határidőkkel alkalmazandók, azonban a felkészülés - az ügyvédek és azon jogtanácsosok számára, akik kamarai taggá kívánnak válni - már most számos tennivalóval jár.

Júliusban a törvény értelmezést igénylő rendelkezéseiről és **az Ügyvédi Kamarába történő belépéshez kapcsolódó szervezési, egyéb teendőkről** konzultációt szerveztünk a jogi munkacsoport részvételével, amelyen részt vett a Budapesti Ügyvédi Kamara (BÜK) elnöke, a BÜK kodifikációs munkáért felelős ügyvéd munkatársa és a BÜK informatikai vezetője. Az értekezlet emlékeztetőjét az ott elhangzott kérdések és válaszok feltüntetésével a BÜK közzétette a honlapján, amelyen külön platformot alakítottak ki a jogtanácsosi belépéssel kapcsolatos kérdések megoldására, közzétételére.

Az ügyvédi törvénnyel kapcsolatos felkészülésre egy szűkebb munkacsoport alakult, amelyben néhány iparági nagyvállalat jogtanácsosa is részt vesz. A munkacsoport megszervezte a törvényhez kapcsolódó **új kamarai szabályzatok** elkészítésében történő részvételt, és önszerveződő módon bekapcsolódott a Magyar Ügyvédi Kamaránál folyó szabályzat-előkészítő munkába. Az okiratszerkesztéssel foglalkozó munkacsoport a törvény pontosítására is javaslatot dolgozott ki, amelyet elküldtünk az Igazságügyi Minisztériumnak.

Az **ügyvédi kamarai belső szabályzatok** közül többről részletes vitát folytattunk a munkacsoportban (választási, okirat-szerkesztési, tagdíjfizetési szabályzat). Több szabályzat szerkesztése még folyamatban van, a szabályzatokat végső formájukban a MÜK küldöttgyűlése fogja elfogadni, várhatóan november folyamán.

³ General Data Protection Regulation

A belépéssel kapcsolatos időszerű tudnivalókról tájékoztattuk a jogi munkacsoportot, arra figyelemmel, hogy a kamarába történő belépési kérelmet 2017. október 1-től lehet elektronikus úton előterjeszteni. Ahhoz, hogy 2018. január 1-i hatállyal felvételt nyerjen a jelentkező, legkésőbb október 31-ig be kell nyújtania a kérelmét.

Külön törvényjavaslat készült *az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII: törvény hatályba lépésével összefüggő egyes törvények és egyéb igazságügyi tárgyú törvények módosításáról*, amelyet az IM szeptemberben, több fordulóban véleményeztetett. A tervezet nem kizárólag a törvény hatályba lépéséhez szorosan kapcsolódó rendelkezéseket tartalmaz, hanem **„saláta-törvény” jelleggel néhány egyéb törvény** – így a *közjegyzőkről szóló törvény, a bírósági végrehajtási törvény, a hagyatéki eljárásról és a polgári perrendtartásról szóló törvények* - **nagyobb terjedelmű módosítását** is magában foglalja.

A törvénytervezethez megküldött észrevételünkben kifogásoltuk a közjegyzői okirat ügyfelek előtti közjegyző általi felolvasása eseteinek bővítését. Ehelyett - a jogi képviselővel eljáró felek és a fogyasztói jelzáloghitel szerződést kötő felek esetében - javasoltuk **a felolvasási procedúra elhagyását**.

A *hagyatéki eljárásról szóló törvény* módosítása új adatszolgáltatási rendszer kialakítását írja elő egy országosan egységes számítástechnikai rendszer támogatásával, amelyet a közjegyzők és az országos kamara üzemeltetnének, amelyen keresztül a pénzügyi intézmények, a közjegyzők és a MOKK közötti adatáramlás történne. A kiépítés időigénye miatt az IM-nek elküldött véleményben kértük egy későbbi hatályba lépési időpont megállapítását, továbbá az ágazati jogszabályok (Hpt., Bszt.) titokvédelemre vonatkozó rendelkezéseinek módosítását, a tervezett új rendszerre tekintettel. A közjegyzők részére történő adatszolgáltatásról egyeztetést kezdeményeztünk a Magyar Országos Közjegyzői Kamarával. 2018. január 1-től kezdődően megszűnik a papír alapú adatszolgáltatás lehetősége, így az új rendszer időigényes kiépítéséig célszerű *az E-ügyintézési törvény* szerinti elektronikus kapcsolattartási utat használni.

A *polgári perrendtartásról szóló törvényt* módosító rendelkezések közül **a teljes bizonyító erejű magánokirat definíciójának módosítását** javasoltuk a jogtanácsosi okirati ellenjegyzés sajátosságai miatt.

Javaslataink sajnálatos módon nem kerültek be az Országgyűlés által tárgyalta *T/17563. számú törvényjavaslatba*.

VI. A Magyar Nemzeti Bankkal kapcsolatos fejlemények

Az MNB repo piaci munkacsoportjának a tevékenysége

A munkacsoport június elején kezdte meg a tevékenységét, egy kérdőív összeállításával, amelyet a Bankszövetség juttatott el a tagjai számára. A kérdőív az alkalmazni kívánt keretszerződésre (GMRA, vagy GMRA magyar melléklettel, vagy magyar keretszerződés); a keretszerződéseknél alkalmazandó irányadó jogra (angol vs. magyar); valamint a KELER-rel, az ÁKK-val és a piacról adandó jegybanki statisztikákkal kapcsolatos egyedi banki álláspontokra kérdezett rá.

A kérdőíves felmérés eredményét júliusi ülésén értékelte a munkacsoport, ahol egyeztetések voltak a KELER és az ÁKK szakértőivel a technikai problémák megoldásáról. Ezek közül az a legfontosabb, hogy a KELER rendszere nem képes a negatív kamatok kezelésére. Célszerű lenne az elszámolóház központi szerződő félként történő bevonódása a keretszerződésbe, és fontos volna a repoképes állampapírok körének bővítése.

A fentebb említett jogi kérdések tisztázása érdekében a munkacsoport a Bankszövetség közvetítésével további tisztázó kérdéseket tett fel a tagszervezeteinknek. A beérkezett válaszok alapján változatos banki preferenciák rajzolódnak ki.

ÁÉKBV és ABAK javadalmazási politikával kapcsolatos MNB ajánlások

Az MNB augusztus végén egy hónapos válaszadási határidővel küldte meg az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások (ÁÉKBV) és az alternatív befektetési alapkezelők (ABAK) javadalmazási politikájával összefüggő ajánlástervezetét. A tervezetek háttérében az ESMA által - a 2011/61/EU parlamenti és tanácsi irányelv (ABAK irányelv) valamint a 2014/91/EU irányelv (ÁÉKBV irányelv⁴) alapján - közzétett iránymutatások álltak. Az ajánlások az **ESMA iránymutatások magyarországi szabályozási környezetbe való beillesztését szolgálják.**

Az ajánlások a Bankszövetség tagjainak csak egy szűkebb körét - főként leányvállalataikon keresztül - érintik. Esetükben a javadalmazás csoportszintű egységes kezelése a célravezető, így a tervezetekkel kapcsolatos válaszban mindenekelőtt az új ajánlásoknak a **hitelintézetek javadalmazási szabályairól szóló MNB ajánlással történő fogalmi és tartalmi összehangolását** kértük. Emellett több, az arányosság elvének alkalmazásával, a jogi koherenciával és fogalmi pontosításokkal kapcsolatos javaslatot tettünk.

További MNB ajánlások, rendelet és ajánlás tervezetek

Augusztusban jelent meg a Magyar Nemzeti Bank 10/2017. (VIII.8.) számú ajánlása a speciális hitelezési kitétségek és a spekulatív ingatlanfinanszírozás definiálásáról, amelyet 2017. december 31-től kell alkalmazni, s amelynek végső megfogalmazásakor számos bankszövetségi észrevételt figyelembe vett a felügyeleti hatóság.

A harmadik negyedév során az alábbi MNB rendelet illetve ajánlás tervezetek véleményezését koordináltuk:

- az MNB alapvető, valamint felügyeleti feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló, 2018. évi MNB rendelet tervezete,
- A hitelintézetek és befektetési vállalkozások nyilvánosságra hozatali gyakorlatának általános követelményeiről, illetve a likviditási kockázattal összefüggő nyilvánosságra hozatali gyakorlatról szóló MNB ajánlások tervezete
- A hitelkockázat méréséről, kezeléséről és kontrolljáról szóló MNB ajánlás tervezete
- Az IFRS 9 értékvesztési előírásainak alkalmazásával összefüggő kérdésekről szóló MNB ajánlás tervezete
- A hitelintézetek és befektetési vállalkozások nyilvánosságra hozatali gyakorlatának specifikus követelményeiről szóló MNB ajánlás tervezete

Állásfoglalás kérés a 2017. évi LIII. törvény (Pmt.) egyes rendelkezéseinek értelmezésével kapcsolatban

A Magyar Bankszövetség pénzmossás elleni küzdelemmel foglalkozó munkacsoportjában több olyan értelmezési kérdés is felmerült, amelyekben szükségesnek tartottuk a Felügyelet álláspontját megismerni. A munkacsoport döntése alapján az alábbi kérdéseket az NGM illetékes osztálya részére is eljuttattuk.

- A tényleges tulajdonossal kapcsolatos információk ellenőrzése érdekében a Bank bekérheti-e az ügyfelétől a tényleges tulajdonos személyazonosításra alkalmas okmányairól készített fénymásolatot, illetve ezt az okmánymásolatot nyilvántartásában megőrizheti-e a hatályos rendelkezések alapján?

⁴ UCITS directive

- Az adószám a Pmt. 7. § (2) bekezdése alapján kötelezően beszerzendő adat, azonban léteznek olyan szervezetek mind itthon (pl. társasházak) mind külföldön, amelyeknek nincs adószáma. Ezekben az esetekben mi a szolgáltatók által követendő magatartás?
- A Pmt. jelenleg nem tesz különbséget a szolgáltatóval tartós üzleti kapcsolatban álló ügyfél, és az eseti megbízást adó „ügyfél” között. Kértük annak megerősítését, hogy a szolgáltatóval üzleti kapcsolatban álló ügyfél határértéket el nem érő eseti megbízásainak teljesítésekor nem kell újonnan bekérni a PEP⁵ nyilatkozatot.

VII. Pénzforgalom

Az EU Pénzforgalmi irányelvének (PSD2) implementálása

Az irányelv átültetéséről 2017. július végére lezajlott, háromoldalú (NGM-MNB–MBSZ) egyeztetések egyik legfontosabb eredménye, hogy megszületett a jegybank szakmai álláspontja arról, hogy **milyen szolgáltatásokat kell nyújtaniuk a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatóknak** az átültetett jogszabály értelmében. Ehhez egy **felelősségi viszonyokról szóló törvénytervezeti** előírás is társult. A számlavezető bankoknak lehetővé kell tenni a harmadik fél szolgáltatók (TPP⁶) számára **az ügyfél internetbanki kapcsolatának használatát** (ideértve azt is, hogy az ügyfél átadhatja internetbank belépési kódját a TPP-nek). A törvénytervezet szerint pedig legkésőbb 2019. január 1-ig még a korábbi felelősségi viszonyok érvényesek a bank és ügyfele viszonyában.

Ezen szabályozási keretek mellett is kialakítható lett volna egy - sok bizonytalanságot hordozó - pénzforgalmi gyakorlat, de a tárcaközi hivatalos egyeztetési körben - az egyértelműsítés érdekében - arra tettünk javaslatot, hogy **a TPP-k biztonságos működését szabályozó, az Európai Bankhatóság által kidolgozott szabványt tartalmazó EU-s rendelet** megszületését követően még 18 hónapig (azaz a rendelet tervezett felkészülési ideje alatt) ne kelljen a rendeletben előírt biztonsági előírásokat alkalmazni új TPP-kkel való banki kapcsolatokban. E javaslatunk végül részben - 18 hónap helyett csak 12 hónap felkészülési idővel - elfogadásra került a törvényalkotás parlamenti szakaszában.

A háromoldalú egyeztetések során még számos lényeges kérdést, problémát vitattak meg a felek, így például, hogy

- mi módon tud(na) egy bank eleget tenni azon előírásnak, hogy egy ATM-nél történő kártyás készpénzfelvételnél az ügyfélnek előre, összességében tudnia kellene, hogy mekkora díj/költség terhelheti. A fizetendő díj/költség ugyanis összeg-függő, vagy/és csomag-függő, amit még érdemben befolyásolhat, hogy saját, vagy idegen az ATM, történik-e konverzió stb.. Fennállhat a veszélye, hogy az ügyfél megtagadhatja a díjfizetést, ha a fenti információ nem áll előzetesen rendelkezésére,
- miként érhető el, hogy- a kötelezően előírt megosztott díjalkalmazás helyett - az átutaló ügyfél rendezhesse előre mindkét fél díjait, (úgy nevezett our option)? Erre valós ügyféligény van és értelmezésünk szerint az irányelv is biztosítja e lehetőséget,
- milyen díj-megállapítási lehetősége van a bankoknak számlamegszűntetés esetén, ha a tervezet teljes díj- és költségmentességet biztosít az ügyfélnek. Banki szempontból elfogadható, hogy a számla-megszűntetésnek ne legyen díja, de a számlán maradt - esetleg jelentős - összeg külföldre utalásának, készpénzben - idegen ATM-nél – történő felvételének jelentős banki költsége van, amit érdemben megnövel a tranzakciós illeték is. Ilyen mértékű banki teherviselés indokolatlan lenne.

⁵ Politically Exposed Person: politikailag érintett személy

⁶ Three Party Service Provider

Fontos szakasza zárul le az egyeztetésnek a törvény parlamenti elfogadásakor, de hasonló fontossággal bír a pénzforgalmi MNB rendelet megismerése és egyeztetése, amelynek részletei még nem ismertek.

Az új pénzforgalmi irányelv (PSD2) implementálásában érintett bankszövetségi munkacsoportok (pénzforgalmi, bankkártya, IT biztonsági, SEPA, csalás elleni) értékelték és véleményezték a készülő jogszabályokat, aktív munkával támogatták a bankok felkészülését.

Az azonnali utalási rendszer (AZUR) projekt fejleményei

Az elmúlt időszakban befejeződött az **AZUR projekt** szervezetének fölállítása. Az MBSZ képviselőjének részvételével megalakult a **Projekt Irányító Bizottsága** (PIB), ugyancsak az MBSZ közreműködésével megtörtént a munkacsoportok feltöltése banki szakértőkkel, továbbá az egyes munkacsoportok vezetői és az országos projekt vezetője is kinevezésre kerültek és az első munkacsoportos ülések is lezajlottak. A munkacsoport vezetők és az országos projekt vezetője szeptember végén tájékoztatták a PIB-ot a munkacsoportokban addig történekről.

Dr. Iszály Mónika, a **banki csatlakozási munkacsoport** vezetője irányítása alatt a GIRO Zrt öt almunkacsoportot működtet, amik közül az üzleti munkacsoport már két alkalommal ülésezett, amelyeknek a *HCT Inst szabálykönyv* első változatának feldolgozása volt a témája. Ezt a kiegészítő szolgáltatásokkal kapcsolatos ülés követi majd. A likviditási almunkacsoport az MNB javaslatát tárgyalta meg. Az informatikai és biztonsági valamint a tesztelési almunkacsoportok első üléseire novemberben kerül sor.

Németh Mónika vezetésével a **szolgáltatási munkacsoport szolgáltatások átjárhatóságával** foglalkozó almunkacsoportja szeptemberben tartotta első ülését. Az almunkacsoport feladata azoknak az alapoknak az egységesítése, amelyekkel biztosítható, hogy a központi rendszerre minél több kiegészítő szolgáltatás tudjon ráépülni. November végére a nemzetközi példák áttanulmányozása alapján meghatározzák az almunkacsoport részletes céljait és az ütemtervét.

Dávidházy Gábor irányításával a **szolgáltatási munkacsoport állami felhasználási lehetőségekkel** foglalkozó almunkacsoportja az állami szervezetek jelenleg kidolgozás alatt álló digitális stratégiáját dolgozza fel. Ami ezekbe a stratégiákba belekerül az a jövőben meghatározó lesz az állami szervek működésére. Az almunkacsoport az állami intézmények számára létrehozott szolgáltatás-portfólió javaslatot dolgoz ki.

Dr. Kathi Attila vezetésével a **tájékoztatási munkacsoport** azon dolgozik, hogy a projekt és annak pozitív hozadéka megfelelő nyilvánosságot kapjon. A projekt belső kommunikációja során az infrastruktúrával kapcsolatos információáramlás biztosítása az egyik legfontosabb kérdés. A munkacsoport fontos feladata azon alapelvek meghatározása is, amelyekre a tájékoztatási stratégia épül. Kiemelt feladatként fogják kezelni a felhasználók tájékoztatását, valamint döntést kell hozniuk, hogy az azonnali fizetést márkaként kezeljék-e.

Varga Lóránt vezetése alatt a **szabályozási munkacsoport** kezdte meg a legkorábban tevékenységét, mivel a pénzforgalmi szabályozás fontos eszköz a projekt előrehaladásának ösztönzésére. A nyár folyamán sikerült kidolgozni a szabályozási koncepciót és elkészült a normaszöveg javaslat is. A cél az, hogy a jogszabály az év végére megjelenjen.

Bakati Gábor, mint az **országos projekt vezetője** a pénzforgalmi munkacsoport ülésén adott tájékoztatást a projekt fő munkafolyamatairól; a szabályozás, a fizetési modell kidolgozása, likviditáskezelési folyamatok kialakítása, szolgáltatási szint fejlesztése, az érintett intézmények és az ügyfelek tájékoztatása, valamint a központi infrastruktúra létrehozása állásáról.

Fontos fejlemény a projekt előrehaladása szempontjából, hogy GIRO Zrt. Igazgatósága jóváhagyta a központi elszámoló rendszer kiválasztási szempontrendszerét. A nemzetközi tenderre olyan szállítókat hívott meg, amelyek közül mindegyik rendelkezik már működő, vagy bevezetés/fejlesztés

alatt álló rendszerrel. Az eljárás kétfázisú, az első fázis után előre meghatározott szempontok értékelése után szűkítik le a potenciális szállítók körét, akik közül a második körben tárgyalásos eljárással választják ki a végső szállítót. Az ütemterv szerint december közepéig tervezik a szerződés aláírását. A jövő év elején már technikai csatlakozási paramétereket tudnak a pénzforgalmi szolgáltatók rendelkezésére bocsájtani.

Tájékoztató az EPC SCTInst rendszerének indulásáról

Az Európai Pénzforgalmi Tanács (EPC⁷) legújabb fizetési modellje, az azonnali fizetési modell (*SCTInst*) 2017. november 21-én kezdi meg működését. Ez a modell már a negyedik lesz a sorban, a működő átutalási (*SCT Scheme*) és két beszedési (*SDD core és business-to-business scheme*) modell mellett. Az **új elektronikus euró átutalási rendszer** az induláskor **maximum 15 ezer euró átutalását teszi lehetővé** a nap minden pillanatában az év minden napján, tekintet nélkül a munkaszüneti és az ünnepnapokra.

A modell közel 600 pénzforgalmi szolgáltatóval (PSZ) kezdi meg működését, amelyek között osztrák, észt, német, olasz, lett, litván, holland valamint spanyol, **főleg banki** szolgáltatók találhatók. Ezek a PSZ-ek akár úgy is csatlakozhattak a modellhez, hogy csak az átutalások fogadására képesek. A gyakorlatban azonban **a csatlakozók 90 %-a küldő- és fogadó-félként is** ügyfelei **rendelkezésére áll**. E PSZ-ek ügyfelei (természetes személyek, kis- és nagyvállalkozások valamint közigazgatási szervek) úgy hajthatják végre belföldi és határon átnyúló azonnali átutalásaikat, hogy azok eredményeként az átutalt összeg **legfeljebb 10 mp-en belül** a kedvezményezett rendelkezésére áll.

A későbbiekben a modell működési területe mind a 34 tagállamra kiterjed majd, de a benne való részvétel továbbra is opcionális marad. Az induló modellben résztvevő tagoknak egy év állt rendelkezésre a felkészülésre, őket 2018 és 2019 folyamán várhatóan további belga, finn, német, portugál és svéd PSZ-ek követik.

Az EPC az egyes érintett közösségekkel együttműködve kívánja tovább fejleszteni a modellt úgy, hogy 2018 novemberétől évente felülvizsgálja majd a működő változatot, mind a szolgáltatói, mind a szolgáltatásokat igénybe vevő ügyfelek igényeire figyelemmel. Elsőként a tranzakciók összegének felemelését fogja megvizsgálni.

A modell keretében lebonyolításra kerülő azonnali tranzakciók elszámolását már a kezdetektől **hét SCTInst compliant CSM**, azaz SEPA-képes elszámolási és kiegyenlítési rendszer fogja biztosítani.

TIPS - Az EKB azonnali kiegyenlítési rendszere

Az EKB Kormányzó Tanácsa 2017 nyarán döntött arról, hogy **2018. novemberi indulással** - a TARGET2 részeként - az euró zóna 19 tagállama banki ügyfelei részére egy saját, az **azonnali euró fizetések kiegyenlítését** biztosító szolgáltatást hoz létre, a **TIPS⁸ néven**. A TIPS a nap 24 órájában az év minden napján **a természetes személyek és a vállalkozások rendelkezésére áll a kis értékű fizetések valós idejű** (másodperceken belüli) **kiegyenlítésére**, azon bankok és elszámolóházak ügyfelei részére, amelyek TARGET2 számlakapcsolattal rendelkeznek. Ez egyben azt is jelenti, hogy a TIPS csak technikai szolgáltató lesz; elszámolást (klíringet) nem, csak kiegyenlítést végez. (Számlavezetettség fennállása esetén, két SCTInst tag közötti ügylet kiegyenlítése jövő novembertől a TIPS-ben is megtörténhet.)

Bár központi bankként az EKB célja, hogy a szolgáltatással tovább erősítse és elmélyítse az euró pénzforgalom integrációját, a TIPS-ben történő részvétel mégis önkéntes lesz.

A szolgáltatást az európai bankközösséggel szoros együttműködésben kívánják létrehozni. A rendszer kifejlesztésének és működtetésének a költségeit az EKB viseli. Az EKB terve az, hogy a szolgáltatás

⁷ European Payment Council

⁸ TARGET Instant Payment Settlement

tranzakciós díját - non-for-profit intézményként - maximum 0,2 euró centben állapítja meg az első két évre.

A TIPS is ISO üzenetszabványokat használ majd, amelyek összhangban lesznek az EPC által addigra már működtetett SCTInst modellel.

Bankkártya aktualitások

Az MNB 2017. második negyedévére vonatkozó adatai **szerint a bankkártyás forgalom volumenének növekedési üteme meghaladta** az elmúlt évek - önmagában is attraktív - **20 százalékos dinamikáját**. A hazai kibocsátású kártyákkal belföldön 1066 milliárd forint összértékben végrehajtott, mintegy 152 millió darab vásárlási tranzakció az előző év azonos időszakához képest 26 százalékos növekedést jelentett értékben, 25 százalékos emelkedést darabszámban. Tovább folytatódott az **érintéses technológia térnyerése**, már a kártyás vásárlások kétharmada történt az új technológia használatával. A bankkártyás visszaélések forgalomhoz viszonyított aránya továbbra is rendkívül alacsony.

2017. szeptember 8-án a **Bankkártya Munkacsoport** rendes tisztújítás keretében, titkos szavazás útján új kollégát választott a munkacsoport **elnöki** pozíciójának betöltésére. Az Elnökség szeptember 11-ei jóváhagyását követően a főtítkár 3 éves megbízatásra kérte fel Fóti Gábort, a K&H Bank Zrt. főosztályvezető munkatársát a Bankkártya Munkacsoport új elnökeként.

A Munkacsoport **a bankkártyás visszatérítéssel (chargeback eljárás)** kapcsolatban felhívta a jogalkotó és a jegybanki szakterület figyelmét egy olyan speciális helyzetre, amely rendezetlen állapotot mutat, nemzetgazdasági szempontból kockázatot jelenthet, és jogszabályi rendezés nélkül a jövőben több okból is kedvezőtlen nemzetgazdasági és fizetésforgalmi hatásokat eredményezhet. Főtítkári levélben hívtuk fel a figyelmet a fizetéseképtelenségi helyzetek esetén felmerülő helyzetek azonosított kockázataira és lehetséges kezelésükre.

Az egyik **kártyatársasági szolgáltatás** tagbankjaikra nézve kötelező bevezetése kapcsán jogi szakértőink bevonásával felhívtuk a figyelmet arra, hogy a kártyatársaság nemzetközi szinten bevezetett terméke a magyar jogi környezettel nincs teljesen összhangban. A helyzet megoldásáig szektor szintű halasztás (waiver) került meghirdetésre.

Az illegális szerencsejáték-szervezők pénzforgalmi blokkolásáról szóló kormányzati előterjesztés újabb körös egyeztetésére került sor augusztusban, amikor a Szerencsejáték Felügyelet ismét megkereste a Bankszövetséget a készülő jogszabálytervezet legfrissebb változatával. A szóbeli egyeztetést követően - ahol az MBSZ delegációját a főtítkár vezette - írásban is reagáltunk a tervezetre, fő irányként továbbra is fenntartva, hogy a bankkártyás blokkolás hatékonyan az **elfogadói, úgy nevezett „fehér listás” korlátozással** valósítható meg.

A POS telepítési projekt eredményeinek felmérésére augusztus végén az MNB adatkéréssel kereste meg a Bankszövetséget és érintett tagbankjainkat. Ennek összesített eredménye még nem ismert, de sajtóhíradások szerint a telepítési program megvalósításán az érintett intézmények nagy figyelemmel dolgoznak, és a terminálok számának növekedése már érzékelhető a kereskedői oldalon. Időközben az NGM újabb telepítési kör meghirdetését jelentette be a POS projektben.

NGM állásfoglalás az on-line számlanyitás kapcsán

Miután számos banki kérdés-kérés érkezett az NGM-hez az on-line úton történő számlanyitással kapcsolatban, a tárca felkérte a Bankszövetséget, hogy tárgybéli állásfoglalásáról tájékoztassa a tagjait.

Az állásfoglalás aláhúzza, hogy már a 2013. évi Hpt. módosítás is rendelkezett **az elektronikus úton történő szerződéskötésről** a pénzügyi intézmények számára, **összhangban az új Ptk. rendelkezéseivel**. Ahhoz azonban, hogy az on-line úton történő számlanyitás a gyakorlatban megvalósítható legyen, szükséges volt a **pénzmosás elleni új törvény**, amely 2017. június 24-én lépett hatályba. A 2017. július 1-től alkalmazandó Hpt. módosítás - alapvetően az **azonosított elektronikus út definiálásával** - biztosította, hogy ezen az úton a pénzforgalmi szolgáltatásra vonatkozó keretszerződés - és így a fizetési számla szerződés is -, továbbá a betéti szerződés on-line módon is megköthető legyen, anélkül, hogy előtte papír alapon, vagy a Ptk. szerinti elektronikus úton szerződést kellene kötnie a banknak az ügyféllel.

Látogatás az Osztrák Kézpénz-logisztikai Centrumba

A Bankszövetség szervezésében a Kézpénz munkacsoport szakmai látogatást tett az Osztrák Kézpénz-logisztikai Központban, ahol az intézmény felső vezetése tájékoztatást adott a Központ működéséről. A részletes szakmai beszámolóból megtudhattuk, hogy

- a Központnak 7 területi egysége van az ország különböző földrajzi helyein, nagy lehetőséget biztosítva ezzel a logisztikai terhek csökkentésére,
- a közös euró valuta révén a szomszédos Németországgal és Szlovéniával is előnyös üzleti lehetőségei adódnak,
- szinte mindegyik kereskedelmi bank tulajdonosa a szervezetnek (igaz, együtt is csak 5 %-ban), míg a jegybank tulajdonosi részaránya 95%. Ezért is rugalmasak a kézpénzkezelés szabályai: ügyfélbarát megoldásokat alkalmaznak, nem jellemző a szervezetre - a hazai - bankoknak kevésbé kedvező - nagykereskedői magatartás,
- a Központ által használt pénzfeldolgozó gépek egyedi tervezésűek, nagy kapacitásúak, ennek megfelelően a kézpénzfeldolgozás döntően itt történik, a pénzszállító cégek (a magyar gyakorlattól eltérően) valóban csak a pénz szállításával vannak megbízva, nem feladatuk a pénzfeldolgozás,
- a Központ aktualizált adatokkal rendelkezik a területén lévő ATM-ek kézpénzállományáról, s ezen adatok birtokában szervezi és optimalizálja a pénzszállító cégek utántöltési folyamatait.

Válaszlevél az Igazságügyi Minisztérium csekk-váltó használattal kapcsolatos kérdésére

Az MNB javaslatára az Igazságügyi Minisztérium megkereste a Bankszövetséget a **váltó- és csekkleszámoló helyek jövőjét illetően**.

A leszámoló helyek a csekk- illetve váltóbirtokosok számára biztosítanak egy - jogszabályban rögzített - **fizikai** helyet, ahol esedékességkor igazoltan bemutatják váltójukat/csekkjüket, különben elvesztik megtérítési igényüket. A hatályos jogszabályok értelmében az MNB tölti be ezt a szerepet, de a jogszabály 1965-ös megalkotása óta egyetlen megkeresése sem történt. Az egyszintű bankrendszerben még volt némi racionalitása, hogy az MNB-re telepítsék ezt a funkciót, mivel a gazdasági szereplőknek vezetett számlát, tehát közvetlenül értesíteni tudta a fizetésre kötelezettet. A kétszintű bankrendszer bevezetése óta nem lehet ilyen szerepe, ezért javasolta az MNB, hogy az IM kérje ki a Bankszövetség véleményét **az MNB, mint leszámoló hely fenntartásával kapcsolatban**. Az IM azt is felvetette, hogy esetleg - jogszabályi előírás alapján - a váltón/csekkben kellene feltüntetni a fizetésre kötelezett számlavezető bankjának nevét, mint leszámoló helyet.

Mivel a bankszövetségi tagbankok sem találtak érdemben e problémával, gyakorlatilag nem támogattak semmilyen feladatvállalást e téren.

Válaszlevelünkben jeleztük, hogy megértjük az IM törekvését, miszerint eleget kíván tenni a nemzetközi váltó- és csekk egyezményhez történt korábbi csatlakozásunkból fakadó kötelezettségnek, de nem támogatjuk, hogy jogszabály írja elő bármelyik bank számára e funkció

felvállalását. Ugyanakkor nem zártuk ki, hogy a fizetésre kötelezettel történt megállapodás alapján egy, vagy több bank vállalja el ezt a funkciót, noha jeleztük, hogy felmérésünk szerint erre korlátozott esély van.

VIII. Adózás, számvitel

Jogszabály tervezetek véleményezése

2017 harmadik negyedében a tagokkal egyeztetve az alábbi adózással kapcsolatos jogszabály tervezeteket véleményeztük:

- a szokásos piaci ár meghatározásával összefüggő nyilvántartási kötelezettségről szóló NGM rendelet,
- az adózás rendjéről szóló és az adóigazgatási rendtartásról szóló törvények,
- az adóhatóság által fogantatosítható végrehajtási eljárásról szóló törvény,
- az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosítása.

A fentiekén túl a befektetési szolgáltatási tevékenységhez kapcsolódó adóhatósági kontroll adatszolgáltatásokat és a kapcsolódó kitöltési útmutatókat is véleményeztük.

Jogszabály módosítási javaslatok

A nyár folyamán az NGM lehetőséget biztosított az adó- és egyéb közterhekkel kapcsolatos nemzetközi közigazgatási együttműködés egyes szabályairól szóló 2013. évi XXXVII. törvénnyel (Aktv.) összefüggő törvénymódosítási javaslatok megtételére. A lehetőséggel élve a tagjaink által kezdeményezett és leegyeztetett számos javaslatot és pontosítást juttattunk el a jogalkotóhoz.

2017 III. negyedében a „NYESZ-R” számlák hordozásával, a helyi iparűzési adó bevallásokhoz kapcsolódó jogosultságok kezelésével valamint az illetékekről és a bankadóról szóló törvényekkel kapcsolatban is törvénymódosítást kezdeményeztünk, az Adózási munkacsoport aktív közreműködésével.

Az adójogszabályok értelmezésével kapcsolatos minisztériumi állásfoglalások

Az év elején állásfoglalás kéréssel fordultunk a Nemzetgazdasági minisztériumhoz a pénzügyi tranzakciós illetékről szóló 2012. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Pti) 2017. január 1-jétől hatályos 8. § (3)-(10) bekezdései értelmezésével kapcsolatban. Hivatkozott jogszabályhely alapján a pénzforgalmi szolgáltató, aki pénzügyi szolgáltatásból eredő ügyfélkövetelés állományát két év alatt legalább 20%-al növeli, a fizetendő tranzakciós illetékét a törvényben meghatározott módon csökkentheti. Kérdésünk az **ügyfélkövetelés állomány számítására** vonatkozott. A Minisztérium július végén érkezett válaszában kifejtette, hogy az ügyfélkövetelést a beszámolóban kimutatott, nettó könyv szerinti értéken lehet figyelembe venni. Az állásfoglalás kitért a devizakonverzióval, bankszektoron belüli konszolidáció kezelésével és a szankciókkal kapcsolatos kérdéseinkre is. A jogalkotó megerősítette, hogy a devizás ügyfélkövetelések a beszámolóban kimutatott módon, év végi devizaárfolyamon vehetőek figyelembe, valamint azt is, hogy a rendeltetésszerű joggyakorlás alátámasztására elegendő bizonyítani, hogy az ügyfélkövetelés növekedését valós ügyféligény, valós gazdasági érdeken alapuló üzletpolitikai cél generálta és az ügyletek célja nem az adókedvezmény megszerzése volt.

A pénzügyi szervezetek különadójáról szóló törvény alapján lehetőség nyílt **a jövőben fizetendő különadó összegének 50 százalékáig történő csökkentésére**, a kedvezményezett célra nyújtott

támogatások összegével. A 2017-re beadott bankadó bevallást 2017. szeptember 10-ig lehetett pótlékmentesen önellenőrizni. Az NGM állásfoglalása szerint ez a dátum **jogvesztő határidőnek** számított, de az elérni kívánt cél megvalósulása érdekében a szeptemberi adócsomag tervezetben a határidőt 2017. december 10-ig meghosszabbították.

Az MBSZ megkeresésére az NGM megerősítette, hogy *a pénzügyi számlákkal kapcsolatos információk automatikus cseréjéről szóló, illetékes hatóságok közötti többoldalú megállapodás kihirdetéséről szóló 2015. évi CXCV. tv. (továbbiakban: Megállapodást kihirdető törvény)* 1. számú mellékletébe továbbra is csak minden év január 1-jével kerülhetnek új államok. Ennek azért van jelentősége a szektor számára, mert ha a megállapodások hatályba lépésekor is bővíthetne a résztvevő államok listája, akkor a tagjaink csak újabb és rendkívül költséges és időigényes fejlesztések árán tudnák teljesíteni az Aktv-ben előírt átvilágítási és adatszolgáltatási kötelezettséget, valamint az ezeken alapuló adózási feladatokat.

Az IFRS áttérés adózási vonatkozásaival foglalkozó almunkacsoport megalakulása

2017 szeptemberében megalakult az IFRS-Adó almunkacsoport, amely az Adózási Munkacsoport részeként működik és az év végéig kétheti rendszerességgel ülésezik a tagok által delegált adózási és számviteli szakemberek részvételével.

Az IFRS-re történő áttérés kapcsán elsősorban az eszközök és források eltérő megjelenítése és értékelése miatt jelentős áttérési különbözetek (számviteli, és ettől különböző adózási) keletkeznek, amelyeknek adó hatásuk is van. Az almunkacsoport feladatai közé tartozik az adó (TAO, HIPA) hatások elemzése, az áttéréshez kapcsolódó speciális adószabályok értelmezése, közös javaslatok megtétele a szabályozók felé, valamint a szektort érintő állásfoglalások megkérése.

IX. Bankszövetségi fejlemények

Kommunikációs statisztika és aktualitások

2017 harmadik negyedéve kommunikációs szempontból a nyári szezonális miatt is kiugróan csendes időszak volt, **az átlagosnál jóval szerényebb sajtóérdeklődéssel**. Statisztikáink szerint a negyedév során az online sajtóban 53 esetben szerepeltünk, 12 nyomtatott megjelenés és az elektronikus médiumokban való 2 feltűnés mellett. Összességében a negyedév során a Magyar Bankszövetség 67 említéssel volt jelen a magyarországi médiumokban, megismertetve a szektor szakmai álláspontjait a sajtóval és a közvéleménnyel.

A negyedév főbb banki kommunikációs témái a minősített fogyasztóbarát lakáshitelek, a CSOK, a magáncsőd és a bankváltás voltak. Emellett tipikus nyári témaként irányult a sajtó figyelme a külföldi kártyahasználatra és annak biztonságára, az ATM biztonságra valamint a mobilfizetésekre. A PSD2 várható jövő évi hatályba lépése kapcsán is több újságírói megkeresés érkezett, így a jövőbe tekintve foglalkoztunk a bankszektor fejlődési irányjaival, a digitalizáció látható és várható hatásaival.

Pénz7 – felkészülés a 2017/18-as tanévre

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának projektvezetői irányításával, a Nemzetgazdasági Minisztérium, a Magyar Bankszövetség és a Pénziránytű Alapítvány/MNB, valamint a JAM szakmai együttműködésével megkezdődtek az előkészületek a 2017/2018. tanévben a pénzügyi és vállalkozói témahét megtartására, a Pénz7 programra. **A Pénz7 Magyarországon 2018. március 5-9. között kerül megszervezésre**. A program eredményességének egyik meghatározó eleme, hogy a Pénz7 ebben a tanévben is bekerült az országos tanrendbe. Az iskolák regisztrációja 2017. október 16-tól 6

héten át valósul meg, amelyet a pénzügyi önkéntesek banki szervezése követ majd január közepéig. A programba december elejétől minél több banki önkéntes jelentkezését várjuk.

A 2018-as Pénz7 **pénzügyi témája az „Okosan a hitelekről”**, amely kiemelten fontos ismeretanyag a mindennapi pénzügyek terén. A Pénz7 az előző tanévhez hasonlóan vállalkozási témával is bővül, Üzleti ötlet és együttműködés címmel. A program ideje alatt a korábbi évek pénzügyi tananyagai is elérhetővé válnak, így a kezdeményezéshez csatlakozó iskolák a helyi igényeknek és a diákok felkészültségének megfelelően ezekből a tananyagokból is válogathatnak. A legújabb témahét tanóráinak óratervei, segédanyagai a Pénziránytű Alapítvány fejlesztésében, tagbankjaink szakértőinek lektori támogatásával elkészültek, már a próbatanítások zajlanak. Az adott évi friss tananyagokat kizárólag a regisztrált iskolák pedagógusai érhetik el.

Az EBF⁹ kezdeményezésére 2018-ban az **európai események között egy pénzügyi tudatossági kvíz** is megszervezésre kerül, amelybe az előzetes bejelentkezések szerint 26 ország, köztük Magyarország is részt vesz.

A Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság megszűnésével kapcsolatos fejlemények

A Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság a **Választottbírászkodásról szóló 2017. évi LX törvény (Vbt.)** alapján 2017. december 31-ei hatállyal megszűnik. A Vbt. alapján létrejövő **Előkészítő Bizottság a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő állandó Választottbíróság ügyrendje, eljárási szabályzata, valamint a választottbírósági ajánlási lista** előkészítése céljából - a Vbt. által előírt október 1-i megalakulása előtt - előzetes megbeszélést folytatott.

A PTÁV végelszámolásával kapcsolatos egyeztetéseket az Alapítók az érintett tárcák bevonásával lefolytatták. Ezen túlmenően a választottbírósági ajánlási lista előkészítése, a végelszámoláshoz szükséges dokumentumok elkészítése volt a harmadik negyedéves prioritás.

Az előzőekben nem említett munkabizottságok, munkacsoportok

o Adatvédelmi munkabizottság

Az adatvédelmi munkabizottság tevékenységének a középpontjában továbbra is az **Európai Parlament és Tanács 2016/679 számú általános adatvédelmi rendelete (GDPR)** alkalmazására történő felkészülés áll. A nyár során a NAIH több egyedi állásfoglalására hívtuk fel a figyelmet, és a blokklánc („blockchain”) technológia adatvédelmi összefüggéseivel kapcsolatos NAIH állásfoglalást megküldtük a munkacsoportnak.

A Deloitte Legal Ügyvédi Iroda előadást tartott a GDPR alkalmazásáról, amelyet konzultáció követett. Általános véleményként fogalmazódott meg, hogy a GDPR alkalmazására történő áttérés számos **vállalat irányítási** kérdést is felvet: így alapvető, hogy **a cégen belül ki a felelős a GDPR betartásáért?** A munkacsoport véleménye szerint a belső adatvédelmi felelős csak akkor tudja megfelelően ellátni a feladatait, ha apparátusa van és közvetlen felső vezetői alárendeltségben, viszonylagos függetlenségben dolgozik. Tevékenysége az egész cég működésére kihat: **az adatvédelemmel kapcsolatos „belső ellenőrzési” feladatokat** is el kell látnia, ugyanakkor speciális **„adatvédelmi kockázatkezelői”** funkciója is van. Ezt a feladatkört beosztott jogtanácsosként, esetleg a fizikai biztonsági részlegben, vagy a jogi apparátusban, más feladatokkal is megosztva nem lehet eredményesen betölteni.

o Agrár munkacsoport

⁹ European Banking Federation: Európai Bankföderáció

Az Agrár munkacsoport a harmadik negyedév során többször ülésezett. A negyedév első ülésén a Miniszterelnökség képviselője tájékoztató előadást tartott a **2014–2020-as időszakra vonatkozó Vidékfejlesztési Program** végrehajtásáról, a pályázatok elbírálásának folyamatáról és helyzetéről.

A második ülésen a Támogatásokat Vizsgáló Iroda képviselője tájékoztatást adott a **mezőgazdasági és erdészeti ágazatra vonatkozó uniós állami támogatási szabályokról**. Részletesen ismertette a hazai szabályozást, a támogatáshalmazódási szabályokat és a támogatási döntés folyamatának lépéseit. A témához kapcsolódóan a Miniszterelnökség képviselője ismertette a **Vidékfejlesztési Program egyes felhívásainak állami támogatási szempontú besorolását**, és megjelenítését a támogatási okiratban, valamint a beruházási típusú pályázatok értékelési menetét.

A Vidékfejlesztési Program pályázataival kapcsolódó jelzálogjog alapításának megkönnyítése érdekében a Miniszterelnökséggel folytatott egyeztetés eredményeként a **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program felhívásaihoz kapcsolódó jelzálogjog-alapítás megkönnyítésére vonatkozó tájékoztató** került kiadásra.

A munkacsoport a Magyar Államkincstár állásfoglalását kérte a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által biztosított mezőgazdasági támogatás szabályait érintően az **üzemeltetési költség időtartamára** vonatkozóan.

A munkacsoportüléseket részletes konzultáció, a szakmai javaslatok alapos megbeszélése követte.

- *Jelzálogbanki munkacsoport*

A munkacsoport az **ingatlanértékelés** fejlesztése, az ingatlanértékelők szakmai képzettségének fokozása érdekében egyeztetést folytatott az érintett szervezetekkel.

A várhatóan 2018 első negyedévében megjelenő uniós **„fedezett kötvény” (covered bond) irányelv illetve rendelet csomag** további részleteinek ismeretében a munkacsoport felkészül a tárcák felé képviselendő álláspont elkészítésére.

A harmadik negyedévben a munkacsoport átszervezésére és a tagi listák frissítésére is sor került.

- *KKV munkacsoport*

A gazdálkodó szervezetek számára 2018. január 1-jétől kötelező a Cégek használatára, és a **NISZ Zrt. Cégek szolgáltatása** 2017 decemberében indul. A Cégek az elektronikus kézbesítési szolgáltatáshoz kötődő, biztonságos kézbesítési szolgáltatási címnek minősülő elektronikus tárhely, amelyet a gazdálkodó szervezetek számára biztosítanak, s amelyen keresztül a hatóságokkal, de egymással is kapcsolatot tudnak tartani.

A KKV munkacsoport és a Jogi munkacsoport harmadik negyedévben több alkalommal konzultált a Belügyminisztérium és a NISZ Zrt. képviselőivel a **Cégek bevezetésével**, illetve a **Hivatali kapu** gépi interfészén várható változásokkal kapcsolatban.¹⁰ A Cégek szolgáltatás a jogszabályban rögzített gazdálkodó szervezetek számára kínál **kötelező regisztrációhoz kötött, ingyenes, elektronikus tárhely szolgáltatást**. Az ÁSZF-ben rögzített kondíciók (idő, tárhely méret) mellett a hivatali ügyiratok, levelezés hiteles érkeztetési és dokumentumküldési lehetőségét biztosítja.

A konzultációkon általánosságban ismertették a Hivatali kapu szolgáltatásokat, a Hivatali kapu gépi interfészt érintő tervezett funkcionális változásait, és az új, a módosuló vagy érintett kapcsolódó funkciókat. Tájékoztattak arról, hogy a Cégek szolgáltatás a Cégek bevezetésével megszűnik. A regisztrációt az **e-ügyintézési törvény** alapján augusztus végéig kellett volna elvégezni, a törvény azonban egy átmeneti felkészülési időszakot biztosít, így 2017. december 31-ig hátrányos jogkövetkezmények nélkül lehet regisztrálni. A munkacsoportülést az új rendszerre történő átállással és annak használatával kapcsolatos kérdések, szakmai javaslatok megbeszélése követte.

- *Lízing munkacsoport*

¹⁰ A Cégek szolgáltatás a Hivatali kapu szolgáltatás gazdálkodó szervek számára elérhető, igényeikhez igazított változata

A Lízing munkacsoport a harmadik negyedév során a Miniszterelnökség, a Belügyminisztérium, Nemzeti Fejlesztési Minisztérium képviselőivel konzultációt tartott **a közúti közlekedési nyilvántartásba történő bejegyzéssel kapcsolatos okmányirodai gyakorlattal** összefüggő kérdések megvitatására. Az ügyfelek az elmúlt évek során a gépjárművek átírása, az üzembentartói jogok bejegyzése során a közúti közlekedési nyilvántartásba történő bejegyzést vezető **okmányirodák eltérő gyakorlatával** szembesültek. Az egyeztetésen részletesen megvitatásra kerültek a munkacsoport által összegyűjtött problémák. Ennek alapján a munkacsoport összeállította és megküldte javaslatait a Miniszterelnökség részére a 304/2009. (XII. 22.) Kormányrendelet módosítására.

A munkacsoport tájékoztatást kapott az EU általános adatvédelmi rendeletéről, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény módosításáról, valamint a Nemzetgazdasági Minisztérium részére megküldött, a *Központi Hitelinformációs Rendszerről szóló 2011. évi CXXII. törvény módosítására* vonatkozó javaslatokról.

- *Okmányos Ügyletek almunkacsoport*

Az Okmányos Ügyletek almunkacsoport több alkalommal konzultált a Nemzeti Adó- és Vámhivatal képviselőivel az **új jövedéki adószabályok alapján alkalmazandó pénzügyi biztosíték tárgyában**. Az egyeztetés eredményeként a NAV a **pénzügyi biztosíték adattartalmára** vonatkozóan elkészített egy **ajánlást**, amely a nyújtandó pénzügyi biztosíték kapcsán elősegíti az új jövedéki rendelkezéseknek való egyértelmű megfelelést, és megkönnyíti, egyszerűbbé teszi a hitelintézetek és az ügyfelek számára a biztosítéknyújtással kapcsolatos munkavégzést is.

Az üléseken sor került a **vámgaranciákkal kapcsolatos tapasztalatok**, valamint az *uniós vámjog végrehajtásáról szóló 2016. évi XIII. törvény 60/A. § (3) bekezdésének* „Ha a hitelintézet és a vámhatóság között kötött megállapodás szerint a hitelintézet az ügyfél által a nála visszavonhatatlanul befizetett összegről elektronikus úton értesíti a vámhatóságot, a közölt vámot és egyéb terheket biztosítottaknak kell tekinteni, és az áru kiadható” a megvitatására. Az elektronikus üzenetküldés lehetőségét az **Elektronikus Banki Üzenetkezelő modul** bevezetésével eddig 9 hitelintézet biztosítja.

2017. december 31-i határidővel Magyarország elvállalta az **elektronikus közbeszerzési rendszer** bevezetését, amellyel az új uniós közbeszerzési irányelveknek kíván megfelelni. A munkacsoport több alkalommal egyeztetett a Miniszterelnökség képviselőivel a bank által vállalt garancia elektronikus közbeszerzési rendszerbe illesztésének lehetőségeiről, annak érdekében, hogy az ajánlattevők az ajánlati biztosítékot ettől az időponttól kezdve elektronikusan tudják nyújtani.

Az Okmányos Ügyletek almunkacsoportjában **a Magyar Bankszövetség és a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv (TSZSZ) közös útmutatójának** kiadását követő tapasztalatok is megosztásra kerültek. Az útmutatót - amely a TSZSZ szerepét mutatja be az építészeti-műszaki tervezési, építési, és kivitelezési szerződések teljesítésével kapcsolatos bankgarancia-lehívással összefüggő viták esetében - egy éve publikálták. A TSZSZ-hez eddig összesen 37 bankgarancia lehívással kapcsolatos kérelem érkezett; a Szakértői Szerv 2016-ban 10 db, 2017. év első félévében 3 db bankgarancia lehívást vizsgált meg. A vitatott (lehívott) összegek összértéke csaknem 1,4 milliárd forint, ebből kb. 800 millió forint lehívását nem tartották indokoltnak az eljáró szakértők.

- *Workout munkacsoport*

A Bankszövetség képviselői találkoztak **a Felszámolók és Vagyonfelügyelők Országos Egyesülete új vezetőségével**, és megállapította, hogy a hitelezők és a felszámolók érdekei több ponton eltérnek ugyan, de a két oldal közti hatékony együttműködés érdekében érdemes rendszeresen egyeztetni. Ez

meg is történt a *felszámolási eljárásban az adós vagyonának nyilvános értékesítésére vonatkozó rendelkezések módosításáról szóló kormányrendelet* tervezetének véleményezésénél.

Ezen kívül a *Cstv. 2017. július 1-jétől hatályos új rendelkezése: a felszámolók részére elektronikus úton történő adatszolgáltatás* kérdésében egyeztettünk, a szabályozásért felelős Nemzeti Fejlesztési Minisztérium és a BSZSZ bevonásával. A jelenlegi gyakorlat szerint a felszámolók egyszerű e-mailben keresik meg a pénzforgalmi és befektetési szolgáltatókat. A felszámoló által megkérdezendő pénzügyi intézmények listájának összeállításáért és az ezekhez tartozó elektronikus elérhetőség összegyűjtésért a felügyelet a felelős. A listákat az Országos Bírósági Hivatal továbbítja a törvényszékeknek, amelyeknek honlapjukon teszik közzé azokat. A megkeresendő intézmények jegyzéke módosításra szorul, le kell szűkíteni azokra az intézményekre, amelyeknél az adós vagyonát, pénzügyi eszközét valóban kezelhetik. A megkeresésre csak akkor kell válaszolni, ha a pénzügyi intézménynek valóban ügyfele a szóban forgó, felszámolás alatt levő cég.

A Cstv. vonatkozó rendelkezése nem tér ki arra, hogy milyen informatikai rendszerben, milyen biztonsági előírások mellett kell az adatszolgáltatást lebonyolítani. A munkacsoport keretében egyeztettük a felszámolók és a pénzügyi intézmények részére küldendő tájékoztató, illetőleg adatkérő mintaleveleket és *a Cstv. módosítására vonatkozó korrekciós javaslatot* is. Az adatszolgáltatást az *elektronikus ügyintézés és bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 58. §* szerinti *biztonságos elektronikus kapcsolattartás szabályainak megfelelő* módon, 15 napon belül, díjmentesen kell megküldeni a felszámoló részére.

I Globális szabályozás

I.1 Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB)

A központi szerződő felek helyreállítása és szanálása

A nemzetközi szabályozási testületek (az FSB, a CPMI¹¹ az IOSCO¹² és a BCBS) július elején, a G20 csúcspont előtt - három útmutató és két jelentés közreadásával - befejezettek nyilvánították a központi szerződő felek (CCPs¹³) helyreállításával és szanálásával kapcsolatos, 2015 áprilisában kialakított munkatervüket.

A CPMI és az IOSCO **CCP ellenálló képességi útmutatója** a CCPs kockázat kezelését (vállalatirányítás, hitelkockázati és likviditási stressz teszt, fedezettség, letét, veszteséghez való hozzájárulás) illetően kiegészíti a korábbi, a **Pénzpiaci infrastruktúrák alapelvei** (PFMI¹⁴) című dokumentumot.

A **CCP helyreállítására vonatkozó útmutató** a CPMI és az IOSCO 2014-e útmutatóját frissíti, négy területet - (i) a helyreállítási tervek operacionalizálása, (ii) a pénzügyi források feltöltése, (iii) a nem defaulthoz kapcsolódó veszteségek, és (iv) a helyreállítási eszköztárral és felhasználásával kapcsolatos transzparencia - pontosítva.

Az FSB **CCP szanálásához és szanálási tervezéséhez készített útmutatója** - a **hatékony szanálási rendszerek alapjellemezői (Key Attributes) útmutató** kiegészítéseként - az iránymutatás CCP-re való alkalmazását részletezi. Bemutatja a szanálási hatóságok hatáskörét, a kritikus CCP funkciók fenntartását, a veszteség allokáló eszköztár használatát, a válságkezelési csoportok felállítását, és a szanálási tervek készítését.

A fent említett négy nemzetközi szabályozási testület elkészítette első **jelentését a CCPs kölcsönös egymásra hatásáról**. Az alapul szolgáló adatgyűjtés 15 joghatóság 26 CCP-re vonatkozó adatai alapján vizsgálta a CCPs, a klíring tagok és az egyéb pénzügyi szolgáltatók kölcsönhatását.

Az FSB Felügyeleti és Szabályozási Együttműködési Állandó Bizottsága¹⁵, a CPMI az IOSCO és a BCBS elnökei **közös jelentést** készítettek a munkatervben lefektetett feladatok végrehajtásáról.

A hatóságok július 24-én a CCPs szanálásáról és szanálási tervezéséről februárban meghirdetett **nyilvános konzultáció során kapott válaszok áttekintését** is nyilvánosságra hozták.

A globális bankok szanálása

Az FSB a G20-ak júliusi csúcstalálkozója előtt véglegesítette a **G-SIBs¹⁶ bankok belső teljes veszteségviselő kapacitására (internal TLAC¹⁷) vonatkozó alapelveket**; meghatározva a rendszerszempontról fontos globális bankok által tartott, a szanálás során bevonható (bail-in able) instrumentumokra vonatkozó minimum követelményeket.

A decemberben meghirdetett nyilvános konzultáció alapján úgyszintén véglegesítették a **szanálás alatt álló intézmény pénzügyi infrastruktúrákhoz (FMIs¹⁸) való hozzáféréseinek a folyamatos biztosításáról szóló útmutatót**.

¹¹ BIS Committee on Payments and Market Infrastructures: a BIS fizetésekkel és piaci infrastruktúrákkal foglalkozó bizottsága

¹² International Organization of Securities Commissions: az értékpapír piaci felügyeletnek nemzetközi szervezete

¹³ central counterparties

¹⁴ Principles for financial market infrastructures

¹⁵ FSB Standing Committee on Supervisory and Regulatory Cooperation

¹⁶ Global systemically important banks: a rendszerszempontról fontos globális bankok

¹⁷ Total Loss-Absorbing Capacity

(A hónap második felében a két nyilvános konzultáció során kapott válaszok áttekintését is publikálták.)

Az FSB hatodik alkalommal készített jelentést a szanalási reformok bevezetéséről. A **Tíz év eltelt - állásfoglalás a válság utáni szanalási reformokról** című jelentés összefoglalja a reformok tapasztalatait, és a rendszerszempontból fontos bankok, illetve biztosítók szanalhatósági értékelési folyamatát érintő megállapításokat.

Az üzletviteli kockázat csökkentése a pénzügyi szektorban - státuszjelentés

Az FSB 2015 májusában munkatervet készített az üzletviteli kockázat csökkentésére. A munkaterv teljesítéséről a G20 csúcsra készített státuszjelentés a tavaly szeptember óta foganatosított akciókat foglalja össze az alábbiak szerint:

- A pénzügyi intézmények vállalatirányításának a megerősítésére tett intézkedések,
- A hatóságok üzleti kockázat kezelési kapacitásaira irányuló intézkedések,
- A piaci struktúrák és gyakorlatok javításárát célzó intézkedések.

A G20 csúcs előtt készített további jelentések

Az FSB a G20 állam- és kormányfők csúcstalálkozója előtt - munkatervének megfelelően - az alábbi jelentéseket is publikálta:

- Ötödik státuszjelentés a helyes javadalmazási gyakorlatokra vonatkozó FSB irányelvek és alkalmazási sztenderdek bevezetéséről
- Akcióterv a levelezőbanki tevékenység csökkenésének a kezelésére - státuszjelentés (júl.4)
- Jelentés a levelezőbanki adatokról.

A stabil pénzügyi rendszerek kulcs sztenderdjei

Szeptemberben az FSB első ízben publikálta a stabil pénzügyi rendszerek működését szabályozó kulcs sztenderdek jegyzékét. A jegyzék az alábbi három témakör köré csoportosítva sorolja fel a **pénzügyi szektor működését szabályozó legfontosabb FSB sztenderdeket**:

- Makrogazdasági politika és adat átláthatóság,
- Pénzügyi szabályozás és felügyelet,
- Intézményi és piaci infrastruktúrák.

Az alábbi linken elérhető listát a nemzetközi szabályozási fejleményeknek megfelelően frissítik.

http://www.fsb.org/what-we-do/about-the-compendium-of-standards/key_standards/#market

Az adathiányokhoz kapcsolódó G20 kezdeményezés második szakasza: Második státuszjelentés

Az FSB és az IMF közös jelentése a G20-ak adathiányok megszüntetését célzó kezdeményezése második szakaszának (DGI-2¹⁹) az implementálását tekinti át, és a G20 pénzügyminiszterek és jegybank elnökök októberi washingtoni találkozója előtt készült.

A 2009-ben létrejött, az elemzést és a kockázatok kezelést segítő első DGI hatéves alkalmazását követően, 2015 szeptemberében a második fázis bevezetéséről döntöttek, amelyről a második alkalommal készítették státuszjelentést. A DGI-2-ben megfogalmazott 20 javaslat három fő téma köré csoportosítható: (i) a pénzügyi szektor kockázatainak a monitoringja, (ii) sérülékenységek, kölcsönhatások, tovagyrúzó hatások, (iii) adatmegosztás és a hivatalos statisztikák cseréje. A státuszjelentés a bevezetési nehézségek ellenére számottevő előrehaladról ad számot, de az egyes joghatóságokban tapasztalt speciális eredményekre és akadályokra is kitér. A DGI-2 teljes bevezetésére a szándékok szerint 2021-ig kerül sor.

¹⁸ Financial Market Infrastructures

¹⁹ Data Gaps Initiative second phase

1.2 Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS)

A rövid lejáratú, egyszerű, átlátható és összehasonlítható (STC²⁰) értékpapírosítás

Július elején a BCBS az IOSCO-val közös konzultációt hirdetett **a rövid lejáratú STC értékpapírosítás beazonosításáról és jellemzőiről**. A rövid lejáratú STC értékpapírosítás jellemzői az STC értékpapírosítást tárgyaló, 2015. júliusi BCBS-IOSCO dokumentumban lefektetett alapelvekre épülnek és figyelembe veszik az eszközfedezetű kereskedelmi értékpapírok (ABCP²¹) olyan jellemzőit, mint (i) a kibocsátott értékpapírok rövid lejáratát, (ii) a kibocsátási programszerkezetek különböző formái, és (iii) a likviditási és hitel facilitások sokoldalúsága. A kritériumok segítséget adnak a pénzügyi ágazatnak a rövid lejáratú STC értékpapírosítási konstrukciók kialakításához, valamint a befektetőknek az ilyen termékek kockázatának az értékeléséhez.

A BCBS ezzel egyidejűleg a **rövid lejáratú STC értékpapírosítás tőkekövetelményéről** is konzultációt kezdeményezett. A konzultációs dokumentum további iránymutatást és követelményeket fogalmaz meg azzal a céllal, hogy a rövid lejáratú STC értékpapírosítás befektetőjeként vagy szponzoraként fellépő bankokkal szemben preferenciális tőkekövetelményt állítsanak, tipikusan az ABCP struktúrák esetében. A kiegészítő (additional) követelmények szerint:

- a befektetőknek havi gyakoriságú hozzáférést kell biztosítani az ABPC szerkezetek fő jellemzőire és teljesítményére vonatkozó információkhoz,
- a szponzor szemszögéből kezelni kell az alapul szolgáló eszközök visszaváltási kockázatát,
- a speciális célú egység által finanszírozott tranzakció jogilag kikényszeríthető legyen és a szponzor a lényeges információkat tegye közzé a befektetőknek.

A javasolt kezelésmód összhangban áll az értékpapírosítási keretek Bizottság általi 2016. júliusi felülvizsgálatával.

A szabályozói és a számviteli keretek kölcsönhatása

A Bázeli Bizottság Kutatási Munkacsoportja még 2013 márciusában kezdeményezett egy a számviteli és a szabályozói keretek kölcsönhatását és ennek banki viselkedésre gyakorolt hatását vizsgáló kutatási irányt. Konkrétabban az volt a feladat, hogy meghatározzák azokat a módosításokat, amelyek révén a prudenciális és a számviteli szabályok kölcsönhatása ösztönzi és befolyásolja a pénzügyi intézmények kockázatvállalását. A kutatást a hitelezési veszteség utáni céltartalék képzés, a közzétételi szabályok, a valós értékű számbavétel és a prudenciális szűrők vizsgálatával kezdték.

A júliusban közzétett munkaanyag - ahogyan a korábbiak is – arra az eredményre jutott, hogy mind a céltartalék képzésben, mind az eszközök értékelésében ellentmondás van a visszatekintő és az előre tekintő szemléletű mérés között, az optimális közelítés a két módszer megfelelő kombinációja lehet. További kutatás szükséges, például a pénzügyi eszközök árazására gyakorolt hatás tekintetében.

A BCBS és az IFRS²² Alapítvány közötti egyetértési nyilatkozat (MoU²³)

Szeptember elején a BCBS és az IFRS Alapítvány bejelentette, hogy a hosszú távú pénzügyi stabilitás előmozdítása, a piacelvűség megerősítése és az információcsere további fejlesztése érdekében egy új együttműködési megállapodást kötött. Az egyetértési nyilatkozat formában kötött megegyezés stratégiai és munkakapcsolati szinten is formalizálja és megerősíti a két szervezet közötti

²⁰ simple, transparent and comparable

²¹ asset-backed commercial paper

²² International Financial Reporting Standards: nemzetközi pénzügyi jelentési szabványok

²³ Memorandum of Understanding

kapcsolatokat, az IFRS sztenderdek kidolgozására, a sztenderdek és a BCBS szabályozói keretek egymásra hatására, illetve a gyakorlati alkalmazásra összpontosít. (Az IFRS Alapítvány szabványalkotó testületén - a Nemzetközi Számviteli Sztenderd Bizottságon²⁴ - keresztül a világ több mint 125 országában használt, globális számviteli sztenderdeket dolgoz ki, amelyek a pénzügyi piacok átláthatóságát, kiszámíthatóságát és hatékonyságát segítik elő.)

A fintech fejlődés hatása a bankokra és a felügyeletekre

A BCBS augusztus végén konzultációs dokumentumot tett közzé a fintech pénzügyi szektorra gyakorolt hatásáról. *A megfelelő gyakorlatok: A fintech fejlődés hatása a bankokra és a bankfelügyeletekre* című konzultációs anyag azt értékeli, hogy az új, technológia vezérelt innovációk rövid- és középtávon milyen következményekkel járnak a bankokra, illetve a felügyeletekre. A dokumentumban különböző jövőbeni potenciális scénáriókat vizsgálnak, a kockázatokat és a lehetőségeket értékelve.

A banki sztenderdeknek és a felügyeleti elvárásoknak - a megfelelő prudenciális szabályok megtartása mellett - adaptívan kell viszonyulniuk az új technológiákhoz. Ebből a kiindulópontból a Bizottság az alábbi területeken fogalmazott meg megfigyeléseket, illetve ajánlásokat a bankok és a felügyeletek számára:

1. a biztonság, a megbízhatóság és a sztenderdeknek való megfelelés mindenekelőtti szükségessége, anélkül, hogy akadályoznák a bankszektor számára előnyös innovációkat
2. a fő banki kockázatok a fintech fejlődéssel kapcsolatosak, beleértve a stratégiai/jövedelmezőségi kockázatokat, a működési, a kiber és a megfeleléségi (compliance) kockázatokat
3. Az innovatív alatechnológiák használatának következményei a bankokra
4. a harmadik fél szolgáltatók növekvő igénybe vételének (kiszervezés vagy partnerség keretében) a következményei
5. szektorok közötti együttműködés a felügyeletek és a többi érintett hatóság között
6. nemzetközi együttműködés a bankfelügyeletek között
7. a felügyeleti eszköztár alkalmassá tétele (hozzáigazítása)
8. potenciális lehetőségek a felügyeletek számára az innovatív technológiák használatára
9. a meglévő felügyeleti keretek relevanciája az új innovatív üzleti modelleknél
10. a fintech innovációkat elősegítő felügyeleti kezdeményezések alapvető jellemzői.

A konzultációs időszak 2017. október 31-ig tartott.

A banki kiber biztonság megerősítésének a felügyeleti megközelítéséről külön munkaanyag is készült. Ezentúl a CPMI konzultációt kezdeményezett *a nagybani fizetések végponti biztonságával összefüggő csalások kockázatának a csökkentéséről*.

További releváns dokumentumok

A Bizottság szeptemberben ismételten publikálta a **Bázel III monitoring** 2016 december végi adatokra vonatkozó eredményeit, amelyek azt bizonyítják, hogy a vizsgálatban résztvevő bankok - a teljes körű bevezetést feltételezve is – jóval túlteljesítették a tőkére és a likviditásra vonatkozó minimum követelményeket.

A BCBS felülvizsgálta és kiegészítette **a tőke Bázel III szerinti definíciójával kapcsolatos gyakori kérdések és válaszok (FAQs²⁵)** 2011 júliusában publikált változatát.

²⁴ International Accounting Standards Board

²⁵ frequently asked questions

A CPMI és az IOSCO közös útmutatót adott ki az OTC derivatív tranzakcióknál alkalmazandó **egységes termékazonosító (UPI²⁶) harmonizálásáról**.

II. Európai szabályozás

II.1 Általános környezet - Juncker beszéde az unió állapotáról

Jean-Claude Juncker, az Európai Bizottság elnöke szeptember 13-án, Strasbourgban az Európai Parlament előtt megtartotta az Unió helyzetét értékelő 2017. évi beszédét, amelyben ismertette prioritásait az előttünk álló évre, valamint felvázolta az Európai Unió jövőjére (2025-ig) vonatkozó elképzeléseit. Ennek során bemutatta az „Ütemterv egy egységesebb, erősebb és demokratikusabb Európa megvalósítására” című dokumentumot.

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/roadmap-soteu-factsheet_hu.pdf

Az Unió helyzetéről szóló 2017. évi beszéd mottója: **Fogjuk be a szelet vitorláinkba!** „A válság kitörése után tíz évvel az európai gazdaság végre újból erőre kap. Ezzel együtt pedig önbizalmunk is. A 27 uniós tagállam vezetői, a Parlament és a Bizottság azon dolgoznak, hogy ismét európaivá tegyék az Uniót; és együttesen ismét egységet teremtünk Uniónkban.” Az elnök világossá tette, hogy **az eddigi irány tartását** látja kívánatosnak.

Az elnök külön foglalkozott:

- a kereskedelem (Erősítsük meg az európai kereskedelmi menetrendünket.),
- az ipar (A Bizottság azt akarja elérni, hogy iparunk erősebbé, versenyképesebbé váljon.),
- az éghajlatváltozás elleni küzdelem (Európa álljon az éghajlat változás elleni küzdelem élére.),
- a kiberbiztonság (Hatékonyabban védjük az európaiakat a digitális korban.)
- és a migráció (Hatékonyabban védjük Európa határait. Európának a szolidaritás kontinensének kell maradnia, ahol az üldözés elől menekülők menedékre találnak.)

kérdéskörével.

Európa jövőjével kapcsolatban felvázolta saját személyes „hatodik forgatókönyvét. Leszögezte, hogy „Európa mindig is az értékekről szól”, valamint, hogy „Európa Vigótól Várnáig ér”. Hitet tett a jogállamiság tiszteletben tartása valamint a schengeni térség bővítése mellett. **Az euró övezet** kapcsán hangsúlyozta: „Ha azt akarjuk, hogy az euró egységesítse, és ne megossa kontinensünket, akkor többnek kell lennie, mint egy kiválasztott ország csoport pénznemének. Az euró rendeltetése, hogy az Európai Unió egészének egységes pénzneme legyen.” Juncker fenn kívánja tartani „a hihető bővítési perspektívát a Nyugat-Balkán számára”. Szükségesnek látja az **európai gazdasági és pénzügyminiszteri poszt megteremtését** a tagállamok strukturális reformjainak előmozdítására és támogatására. Úgyszintén kívánatosnak tartaná Európa erőteljesebb globális szerepvállalását. Egy intézményi reform keretében, a hatékonyabb működés érdekében Juncker támogatná az Európai Bizottság és az Európai Tanács elnökei funkciójának az összeolvasztását. „Ha csupán egy elnöke lenne, jobban kifejeződne az Európai Uniónk igazi jellege, amely egyszersmind az államok és a polgárok Uniója is.” A minőségi jogalkotás kapcsán kiemelte, hogy számos kérdésben vissza kell adni a hatásköröket a tagállamok kezébe és csak akkor kell EU szintű jogalkotás, ha az EU hozzáadott értéket teremt.

A beszéddel egyidejűleg Juncker elnök és Timmermans alelnök szándéknyilatkozatot küldött az Európai Parlament elnöke és a Tanács elnökségét betöltő tagállam részére, részletesen kifejtve, hogy a Bizottság milyen jogalkotási és egyéb kezdeményezéseket kíván meghozni 2018 végéig.

²⁶ Unique Product Identifier

Juncker beszédéhez kapcsolódóan az Európai Bizottság a kereskedelem, a beruházás-előszűrés, a kiberbiztonság, az ipar, az adatvédelem és a demokrácia területét érintő **konkrét kezdeményezéseket** fogadott el.

II.2 Egységes Európai szabálykönyv: A novemberi kockázatcsökkentő csomaggal (RRP²⁷) kapcsolatos fejlemények

Az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottsága (ECON) támogatta **a tőkekövetelmény rendelet (CRR, No 575/2013) IFRS 9 áttéréssel és nagykockázatokkal** kapcsolatos, soron kívüli módosítását, amelynek legkésőbb 2018. január 1-től kell életbe lépnie.

Az ECON jelentéstevő a nem biztosított adósság instrumentumok fizetéseképtelenség esetén követendő rangsorolásáról - **a hitelezői hierarchiáról - szóló direktíva tervezetét** is támogatta. Az irányelvtervezet kötelezi a tagállamokat olyan **nem elsőbbségi, első helyre sorolt hitelviszonyt megtestesítő instrumentumok** (non-preferred senior debt) **új osztályának létrehozására**, amelyek teljesítik az alárendeltségi követelményt. Ez megkönnyíti az uniós feltőkésítési szabályok határokon átnyúló helyzetekben való alkalmazását.

A tervezeteket - illetve azok soron kívüli kezelését - az Európai Bankföderáció is támogatta, hangsúlyozva, hogy a gyors elfogadás érdekében minél kevesebb módosítást tart célszerűnek.

Mint arról az előző negyedéves jelentés beszámolt, az EBF **a felülvizsgált kereskedési könyvi szabályozás (FRTB²⁸) bevezetésének** a bázeli döntésig való **elhalasztását**, valamint **az NSFR szabályozás újbóli megfontolását** kérte az Európai Bizottság alelnökétől. Valdis Dombrovskis az európai sajtóosságok figyelembe vételére hivatkozva kiállt az FRTB és az NSFR szabályok bevezetése mellett és nem ért egyet a kért elhalasztással.

II.3 Bankunió

II.3.1 Az Egységes Felügyeleti Rendszer (SSM²⁹)

EKB konzultáció a helyszíni ellenőrzésekről és a belső modellek vizsgálatáról

Az SSM felügyeleti hatósága, az Európai Központi Bank augusztusban útmutató tervezetet publikált a helyszíni ellenőrzésekről (OSI³⁰) és a belső modellek vizsgálatáról (IMI³¹). Az útmutató tervezet célja az átláthatóság növelése a felügyelt intézmények és a helyszíni ellenőrzést végzők számára. A kompetens nemzeti hatóságok részvételével készült útmutató három fő fejezetre - általános keretek, az ellenőrzési folyamat, és az ellenőrzés során alkalmazott alapelvek - osztható.

II.3.2 Az Egységes Szanálási Rendszer (SRM³²) (BRRD)

Az SRB³³ júliusban tette közzé **2016 éves jelentését**, amely hangsúlyozta, hogy az SRB teljesítette a 2016-os munkatervében meghatározott célokat. Tevékenysége az alábbi területekre koncentrált:

- a szanálhatóság biztosítása, szanálási tervek készítése,
- az egységes szanálási alap (SRF³⁴) létrehozása és menedzselése,

²⁷ Risk Reduction Package

²⁸ Fundamental review of trading book

²⁹ Single Supervisory Mechanism

³⁰ on-site inspections

³¹ internal model investigations

³² Single Resolution Mechanism

³³ Single Resolution Board: Egységes Szanálási Testület

- az együttműködés fejlesztése és kiszélesítése,
- a szervezett felépítésének a konszolidálása.

Az SRB 141 bank/bankcsoport esetében tölti be a szanálási hatóság szerepét. A nemzeti szanálási hatóságok közreműködésével 2016-ban 92 bank szanálási tervét készítették és fogadták el. Az SRB – a 76 belső szanálási csoport és a 26 szanálási kollégium megalakításával, valamint a 8 válságkezelési csoporthoz való csatlakozással – biztosította a gyors és határozott döntéshozatal szervezeti kereteit. A nemzeti szanálási hatóságok támogatásával a banki forrásokra vonatkozó adattáblák (LDT³⁵) felhasználásával elvégezték a szanálási tervezéshez szükséges adatgyűjtést.

Véglegesítették a nemzeti szanálási hatóságok és az SRB közti Együttműködési Keretszerződéseket (COFRA³⁶), illetve az ezekhez kapcsolódó belső megállapodásokat. A módszertanok kidolgozására az SRM-en belüli közös megközelítések kialakítására és a nemzeti szanálási hatóságokkal való tapasztalat megosztásra létrehozták a Szanálási Bizottságot, az Alap (díj) Bizottságot, valamint az Adminisztratív és Költségvetési Bizottságot.

Az Egységes Szanálási Alapba 2016-ban 6,4 milliárd eurót fizettek be a bankok. (A júniusban teljesített 2017 évi befizetésekkel az Alap meghaladta a 17 milliárd eurót.) A Testület elfogadta az Alap első befektetési stratégiáját és a befektetési tevékenység kiszervezésének a modelljét. Az SRB a bankunióban résztvevő 19 állam közül 16-tal írt alá hitelkeret megállapodást³⁷.

Az SRB a Pénzügyi Stabilitási Tanács valamennyi szanálással kapcsolatos munkacsoportjában részt vett. A szanálhatóság értékelési folyamatban (RAP³⁸) 8 európai G-SIBs bankot vizsgáltak. Részt vettek a TLAC szabályozás európai implementálásában, a pénzügyi infrastruktúrák szanálási kereteinek a kidolgozásában, illetve az EDIS³⁹-sel és az SRF közös fiskális támaszával (common backstop) kapcsolatos szakmai vitákban.

Szeptember végén az SRB konferenciát tartott a szanálhatóság feltételeinek a megteremtéséről.

II.4 A Tőkepiaci Unió (CMU⁴⁰)

II.4.1 A nemteljesítő hitelek (NPL⁴¹) kezelése

Bizottsági konzultáció az NPL hitelek és a problémás eszközök másodlagos piacának a fejlesztéséről és a biztosított hitelezők védelméről

A nemteljesítő hitelek kezelésére tett erőfeszítések keretében a Bizottság július elején konzultációt hirdetett **az NPL hitelek és az értékvesztést elszenvedett eszközök másodlagos piacának a fejlesztéséről és a biztosított hitelezők védelméről az adósok nemfizetése esetén**. A konzultáció révén a Bizottság meg kívánta ismerni az érdekeltek véleményét, hogy az így szerzett információk felhasználásával olyan jogalkotási intézkedéseket dolgozzon ki, amelyekkel megszüntethetők vagy csökkenthetők a nemteljesítő hitelek másodlagos piacainak működési akadályai és megkönnyíthető fejlesztésük. Válasz vártak arra, hogy az NPL hitelek a kibocsátó bankok portfóliójából hogyan, milyen feltételekkel adhatók át harmadik feleknek.

A Bizottság emellett az észrevételeket kért egy olyan esetleges jogalkotási kezdeményezésről is, amellyel növelni lehetne a hitelezők lehetőségeit a vállalatoknak és vállalkozóknak nyújtott fedezett hitelek biztosítékainak érvényesítésére. Ezen belül a Bizottság véleményt kért egy új uniós biztosítéki

³⁴ Single Resolution Fund

³⁵ Liability data template

³⁶ Cooperation Framework Agreement

³⁷ Loan Facility Agreement

³⁸ Resolvability Assessment Process

³⁹ European Deposit Insurance Scheme: Európai Betétbiztosítási Rendszer (A Bankunió negyedik pillérével kapcsolatban a harmadik negyedév során nem volt számottevő előrelépés.)

⁴⁰ Capital Markets Union

⁴¹ non-performing loans

jog, az úgynevezett gyorsított hitelbiztosíték⁴² bevezetésének az eshetőségéről, ami mindenek előtt a KKV-k hitelhez jutását javíthatná.

A konzultációs időszak 2017. október 20-ig tartott.

A Tanács cselekvési terve a nem teljesítő hitelek kezelésére

A Tanács 2017. július 11-én cselekvési tervet fogadott el a bankszektor nemteljesítő hiteleinek a kezelésére. A terv olyan szakpolitikai intézkedéseket tartalmaz, amelyek hozzájárulnak a nem teljesítő hitelek változatlanul magas **állományának csökkentéséhez** és a probléma újabb kialakulásának a **megakadályozásához** az EU-ban.

A pénzügyi válság és az azt követő recesszió nyomán egyes tagállamokban az **NPL hitelek rendkívül magas állományával** kell szembenézniük a bankoknak. Ennek negatív hatásai átgyűrűzhetnek más országokba, és **kedvezőtlen színben tüntethetik fel az uniós bankszektort**. A nem teljesítő hitelek magas állománya a beruházásokat és ezen keresztül a gazdaságot is visszafoghatja. Ezzel szemben a nem teljesítő hitelek **felszámolása csökkentheti a pénzügyi fragmentációt és megkönnyítheti a tőkeáramlást a belső piacon**. Az NPL hitelek problémáját eddig főképp tagállami szinten próbálták orvosolni.

A tanács - egy szakértői jelentés alapján -, az alábbi területeken tartja szükségesnek intézkedések meghozatalát:

- Bankfelügyelet;
- A fizetéseképtelenségi és adósságbehajtási rendszerek reformja;
- A nem teljesítő hitelek másodlagos piacainak fejlesztése („értékcsökkenést elszenvedett eszközök”);
- A bankrendszer átalakítása.

A Tanács pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó bizottságának egyik alcsoportja által készített jelentés szerint a nem teljesítő hitelek összege 2016 végén **megközelítette az egybillió Eurót**. Ez az EU GDP-jének mintegy 6,7%-át, az összes bankhitelnek pedig 5,1%-át jelenti. A tagállamok között azonban jelentősek az eltérések: **a nemteljesítő hitelek aránya 1% és 46% között mozog**. További különbség, hogy egyes országokban ezek a hitelek elsősorban az ingatlanokhoz kapcsolódnak, máshol pedig jobban megoszlanak az egész gazdaságban.

Az NPL hitelek tartósan magas aránya rontja a bankok jövedelmezőségét, veszélyezteti a jelentős NPL állománnyal küzdő bankok életképességét; és tőkét köt le a nem produktív eszközökre, s ezáltal hátráltatja a monetáris transzmissziót, illetve a gazdaság forrással való ellátását.

Az üzleti modellek átalakítása és a nem teljesítő hitelek problémájának megoldása elsősorban a bankok feladata. Ugyanakkor a nem teljesítő hitelek állománya egyes tagállamokban annyira magas, hogy még a gazdasági fellendülés ellenére sem képes kielégítő ütemben csökkenni. Így a Tanács egyetértett abban, hogy a probléma megoldását szolgáló intézkedések **az egész EU számára előnyösek lennének**. A bankokat fokozottan kell ösztönözni arra, hogy proaktívan foglalkozzanak a nem teljesítő hitelekkel, egyúttal azonban kerülni kell a kényszereladásoknak az üzletmenetet akadályozó hatásait.

A Tanács megállapodott arról, hogy rendszeresen visszatér a kérdésre, és figyelemmel kíséri az NPL hitelek európai alakulását és a meghozott intézkedéseket.

II. 4.2 A Tőkepiaci Unió erősebb és integráltabb európai pénzügyi felügyeletének a megteremtése

Szeptember 20-án - a további pénzügyi integráció és a Tőkepiaci Unió kiteljesítése jegyében - az Európai Bizottság javaslatot tett **az európai felügyeleti struktúra reformjára**. A **javaslat kiszélesíti az Európai Felügyeleti Hatóságok (ESAs⁴³) - az Európai Bankhatóság (EBA⁴⁴) az Európai Biztosítás- és**

⁴² accelerated loan security'

⁴³ European Supervisory Authorities

Foglalkoztatónyugdíj-hatóság (EIOPA⁴⁵) és az Európai Értékpapír-piaci Felügyeleti Hatóság (ESMA⁴⁶) – **mandátumát, valamint javítja irányítási rendszerüket és finanszírozásukat.** Az EU szabályok egységes alkalmazása és a Tőkepiaci Unió támogatása érdekében a pénzügyi szektor speciális szegmenseiben az ESMA-t közvetlen felügyeleti hatáskörrel ruházzák fel. A Bizottsági az Európai Rendszerkockázati Testület (ESRB⁴⁷) szervezetében és összetételében is változtatásokat javasol. A változtatások a nem EU felügyeletekkel való kapcsolatokat is érintik.

A bizottsági javaslat értelmében **az EU-n belüli felügyeleti koordinációt megerősítik.** Az ESAs EU szintű felügyeleti prioritásokat jelölnek meg és ellenőrzik, hogy a tagállami felügyeletek munkaprogramjai konzisztensek-e a közös prioritásokkal. A piaci szereplők tevékenységének nem EU országokba való kihelyezésének és kiszervezésének ellenőrzésére vonatkozó felügyeleti gyakorlatokat ugyancsak nyomon követik. Az EIOPA az eddiginél nagyobb szerepet kap a biztosítók által használt belső modell validációk konvergenciájának az elősegítésében.

Az ESMA tőkepiaci felügyeleti jogkörét kiszélesítik. Az ESMA engedélyezi és felügyeli az EU irányadó benchmarkjait és hagyja jóvá a nem EU benchmarkok uniós használatát. Bizonyos EU-s és valamennyi nem EU-s kibocsátási tájékoztató (prospektus) engedélyezése szintén az ESMA hatásköre lesz, ahogyan az európai beruházási alapok⁴⁸ felügyelete és engedélyezése is. A szervezet az eddiginél nagyobb szerepet kap a piaci visszaélések kivizsgálásának a koordinálásában

Az Európai Felügyeleti Hatóságok döntései függetlenebbek lesznek a nemzeti érdekektől. Az új irányítási szerkezetben **állandó tagokkal rendelkező új igazgatóságokat** (Executive Boards) hoznak létre, ami lehetővé teszi a gyorsabb, célirányosabb, EU központú döntéseket. A reform **az ESAs finanszírozását függetleníti a nemzeti felügyeletektől**, a szükséges forrásokat az EU költségvetésen túl a pénzügyi szektor biztosítja majd.

A reform végrehajtásakor szem előtt tartják a fenntartható finanszírozást és a fintech támogatását. A fogyasztók, a befektetők és az iparág egyaránt profitálnak majd az erősebb és integráltabb pénzügyi piacok megteremtéséből, a felügyeleti felépítmény reformjából.

II.4.3 A Tőkepiaci Unió fejlesztése irányába tett további lépések

Július elején **az Európai Parlament saját kezdeményezésű jelentést fogadott el a fedezett kötvények (covered bonds) páneurópai keretének a létrehozásáról.** Ennek értelmében az EU integráltabb fedezett kötvény piacát úgy kell létrehozni, hogy az ne károsítsa a meglévő konstrukciókat, megőrizze a termékek változatosságát és ne járjon kedvezőtlen, nem szándékolt következményekkel. Az integráltabb európai kereteknek olyan elvi megközelítésre kell korlátozódniuk, amelyek meghatározzák a célokat, de a módszerek és az eszközök kiválasztását a nemzeti jogba történő átültetésre bízzák.

Az EP saját kezdeményezésű jelentése nem jár közvetlen hatással a Bizottság törvényalkotási javaslatára, de a képviselők felhasználják azt a Bizottsággal való (tanácsadási) kommunikációjuk során.

Szeptemberben a parlamenti jelentéstevő benyújtotta **előzetes jelentését a Bizottság csődszabályozási (fizetésképtelenség, átstrukturálás, második esély) irányelvéhez.** A jelentés két hónapra korlátozná a csődvédelmi moratórium (stay) időtartamát, amely hat hónapig volna meghosszabbítható. (A Bizottság javaslatában 4, illetve 12 hónap szerepelt.) A módosítási javaslatok szerint csak likvid adósok kérhetnének csődvédelmet, és kényszeregyezés csak akkor volna lehetséges, ha azt az érintett hitelezői osztályok többsége jóváhagyja.

A parlamenti előzetes jelentés jó kiindulópontot szolgált a soron következő tárgyalásokhoz.

⁴⁴ European Banking Authority

⁴⁵ European Insurance and Occupational Pensions Authority

⁴⁶ European Securities and Markets Authority

⁴⁷ European Systemic Risk Board

⁴⁸ A Bizottsági javaslattal egy időben az Európai Parlament jóváhagyta az EU címékű kockázati tőkealapok (Venture Capital Funds) és szociális vállalkozói alapok (Social Entrepreneurship Funds) szabályozásának a módosítását.

Szeptember végén az Európai Bankhatóság konzultációt hirdetett **az értékpapírosítás során végrehajtott szignifikáns kockázat átruházásról**. Az EBA monitoring tevékenysége során úgy találta, hogy a szignifikáns kockázat átruházás megfelelő értékeléséhez további szabályozási specifikáció szükséges. Az elemzés a nemteljesítő hitelek értékpapírosítása során fellépő kockázat átruházásra is kitér. A konzultációs dokumentum teljes egészében az újonnan kialakított európai értékpapírosítási kereteken (az egyszerű, átlátható és szabványosított (STS⁴⁹ értékpapírosítás preferált kezelése) alapul.

II.5 Az Európai Bizottság javaslata egy kiberbiztonsági rendeletrre

Szeptemberben az Európai Bizottság egy törvényalkotási csomagot terjesztett elő a kiberbiztonsági stratégiáról. A csomag a közleményeken és a jelentéseken túl egy a kiberbiztonsági törvényről szóló rendeletrre vonatkozó javaslatot tartalmaz. A javaslat nevesíti az ENISA-t (az EU kiberbiztonsági ügynökségét), amely a kiberbiztonsági ügyekben illetékes európai testület. Feladata a nemzeti szintű hatóságok összefogása és munkájának koordinálása a tanúsítványok területén.

II.6 Az EBA és az ESAs harmadik negyedében megjelent lényeges dokumentumai

Útmutatók

Végleges útmutató a PSD2 szerinti szakmai felelősség biztosításról (EBA/GL/2017/08)

Végleges útmutató a PSD2 szerinti engedélyezésről és regisztrációról (EBA/GL/2017/09)

Végleges útmutató a PSD2 szerinti súlyos eseményekre vonatkozó jelentési kötelezettségről (EBA/GL/2017/10)

Közös útmutató a terrorizmus finanszírozás és a pénzmosás megakadályozásáról az elektronikus átutalásoknál (ESAs/GL/2017/16)

Végleges útmutató a vállaltirányításról (EBA/GL/2017/11)

Közös EBA és ESMA útmutató az irányító testületi tagok és a kulcspozíciót betöltő személyek alkalmasságának az értékeléséről (EBA/GL/2017/12)

Konzultációs dokumentumok

Konzultációs dokumentum a betétbiztosítási díjszámításra vonatkozó EBA útmutató átültetéséről (EBA/CP/2017/10)

Konzultációs dokumentum az IFRS 9 átmeneti intézkedéseire vonatkozó egységes közzétételről szóló útmutatóról (EBA/CP/2017/11)

ESAs Konzultációs dokumentum a külső hitelminősítő intézmények (ECAIs⁵⁰) feltérképezésére (mappingjére) vonatkozó technikai sztenderd módosításáról (JC/CP/2017/31)

Konzultációs dokumentum a PSD2 szerinti EBA regiszterről (EBA/CP/2017/12)

Konzultációs dokumentum a csalásokra vonatkozó PSD2 szerinti jelentési kötelezettségekről (EBA/CP/2017/13)

Konzultációs dokumentum a felügyeleti közzétételi kötelezettségekre vonatkozó technikai sztenderd módosításáról (EBA/CP/2017/14)

Szabályozási és alkalmazási technikai sztenderdek

A hitelintézetek engedélyezéséhez szükséges információs követelményekre vonatkozó végleges technikai sztenderdek (EBA/RTS/2017/08), (EBA/ITS/2017/05)

Végleges technikai sztenderd a szanalási hatóságok MREL-re vonatkozó jelentési kötelezettségéről (EBA/ITS/2017/06)

⁴⁹ Simple, transparent and standardised

⁵⁰ External Credit Assessment Institutions

Vélemények

Vélemény a makroprudenciális kockázatok kezelését célzó intézkedésekről (EBA/OP/2017/10)

Vélemény a befektetési vállalkozások kezelésére vonatkozó új szabályozási keretekről (EBA/OP/2017/11)

Vitaanyagok

Vitaanyag a FinTech-ről (EBA/DP/2017/02)

Döntések

Felülvizsgált döntés bizonyos külső hitelminősítő intézmények megbízás nélkül készített minősítéseinek felhasználhatóságáról a kockázati súlyok megállapításánál (EBA/DC/2017/195)

Jelentések és egyéb dokumentumok

Kockázati jelzőszámok 2017 Q1

Jelentési keretek 2.7 - Az IFRS 9 szerint módosított FINREP felügyeleti jelentési sztenderdek

Kiegészítő adatgyűjtés a befektetési vállalkozások kezelésére vonatkozó új szabályozási keretek támogatására

Kiegészítő információk a betétvédelmi rendszerekre vonatkozó adatokhoz

Jelentés az IFRS9-re vonatkozó második EBA hatásvizsgálatról

Ütemterv a külső hitelminősítő intézmények nyomon követésének (monitoring) a megerősítésére

ESAs tanácsadás a PRIPS⁵¹ termékekkel kapcsolatos környezeti és szociális célokról

Jelentés a megterhelt eszközökről

A közszektorba tartozó szervezetek felülvizsgált listája a tőkekövetelmény számításához

A rendszerszempontról fontos globális intézmények (G-SIIs) beazonosításához használt felülvizsgált adatok

Az ITS validálási szabályok felülvizsgált listája

Jelentés a CRR/CRD Bazel III nyomon követési vizsgálatról

⁵¹ Packaged Retail and Insurance-Based Investment Products